

યુરેજ કોર્પસ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁਖ ਸੰਪਾਦਕ)

VOL- 15

No. 362

December 16, 2020

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

pardestimes

ਰਣਜੀਤ ਕੰਦੇਲਾ ਐਮ. ਬੀ. ਏ. ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਐਡੀਟਰ

ਬਾਇਠਨ ਦੀ ਜਿੱਤ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲੁੰਗੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮੋਹਰ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ- ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਕਾਲਜ ਨੇ ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਅਬਾਇਡਨ ਦੀ ਸਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਮੌਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਇਡਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ 'ਅਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਸਮਾਂ' ਹੈ। 538 ਮੈਂਬਰੀ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਕਾਲਜ ਨੇ 306 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਇਡਨ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਤੂ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 78 ਸਾਲਾ ਡੈਮੋਕਰੈਟ ਆਗੂ ਲਈ ਅਗਲੇ ਸਾਲ 20 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦੇ 46ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਚੋਣ ਸਮੁੱਹਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਾਫ਼ੀ ਅਹਿਮ ਤੇ ਅਤਿ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਡੈਮੋਕਰੈਟ ਜੋ ਅਬਾਇਡਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਜੱਤ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਇਲੈਕਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਮਹਾਰੋ (ਦੋਵਾਂ) ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਇਠਨ ਨੂੰ 3 ਨਵੰਬਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ 306 ਇਲੈਕਟਰੇਲ ਕਾਲਜ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲਿਆਂ ਹਨ ਜਦੋਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸਦਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 232 ਵੋਟਾਂ ਆਈਆਂ। ਇਲੈਕਟਰੇਲ ਕਾਲਜ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਰਸਮੀ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੈਨੇਟ ਵਿਚਲੇ ਕੁਝ ਰਿਪਬਲਿਕਨਾਂ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਹਿਮ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਉਜ਼ਰ ਜਤਾਉਣਗੇ। ਕਾਂਗਰਸ (ਸੈਨੇਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਭਾ) ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਜ਼ਲਾਸ਼ 6 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਡੈਲਾਵੇਅਰ ਦੇ ਵਿਲਾਮੰਗਟਨ ਤੋਂ (ਚੌਣਾਂ 'ਚ) ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਮਗਰੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਜਮਹਰੀਅਤ ਨੂੰ 'ਦਬਾਉਣ, ਪਰਖਣ ਤੇ ਧਮਕਾਊਣ' ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ 'ਲਾਕਦਾਰ, ਸੱਚੀ-ਸੱਚੀ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ' ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲੀ।

ਕਿਸਾਨ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਤਿਆਰ ਪਰ ਅੜ੍ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ

ਦੇਣਗੇ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਤਲਜ
ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ
'ਚ ਛੁੱਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ

આએ ઉન્હાં કિહા કિ સરકાર તે કાનુંનાં નું રડદા
ના કરન લઈ બસ્તિ હૈ, તં ઉહ વી મેરા મેન્ડા
કે હી રિષ્ટે ઉઠણગે। આગામીં ને ભલકે બુધવાર
નું ચિલો તે નેનીડા દરમિઅન ચિલો બારડર નું
મુખેમલ બંદ રૂખણ દા ઐલાન કીડા હૈ। આગામીં
ને કિહા કિ કિસાન અંડેલન દોરાન 'સહીદી'
પાઉણ વાલે કિસાનાં નું 20 દર્શબર નું લોક
ચિલા, ડાહિસીલ તે પિડ્ડ પુયર 'તે સરયાંસલીએં'

ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਸਦਕਾ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਇਜ਼ਲਾਸ ਸੱਦਣ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਕਰੋਨਾ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।

ਸਿੰਘ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੱਲੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਵਾਗੇ, ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਇਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੱਢ 'ਚ ਵਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਫ਼ਦਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਥਾਨਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ। ਇਹ ਸਿੰਘ ਕਿਸਾਨ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ ਨੇਤੇਲੇ

An advertisement for Global Green Insurance Agency. It features a logo for 'Covered California' with a blue and white circular icon. The main text 'Certified Insurance Agent' is followed by a large green globe graphic. Below the globe, the agency's name 'Global Green' is written in large, bold letters, with 'INSURANCE AGENCY' in smaller letters underneath. To the left of the globe is a portrait of a man with a long beard and turban, identified as Gurdawar Singh Mann. To the right is another portrait of a man with a long white beard and turban, identified as Garcharan Singh Mann. The central text in Gurmukhi script reads 'ਹੈਲਥ ਇੰਸੋਰੇਂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ'. Below this is a phone number 'ਫੋਨ: 510-487-1000' and an email address 'MANN@GGIABA.COM'. At the bottom, the company name 'Mann Insurance Brokers Inc.' is displayed in blue, along with the address '4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587'.

ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕੇ ਨੂੰ ਦੁਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਇਕ ਦਿਨੀ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੱਛ 'ਚ ਵਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਢਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਥਾਨਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਜ਼ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ
 ਦਾ ਨਾਮ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੱਤਾ' ਚ
 ਸਨ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ 'ਚ ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖ
 ਪੁਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ
 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਮਾਈਤ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਜਰਾਤ
 'ਚ ਦੋ ਸੈਕਟਰਾਂ ਡੇਂਅਰੀ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦੀ
 ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਖਲ
 ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧੈ-ਫੁੱਲੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ
 ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ
 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਖਦ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸੇ
 ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ
 ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਹਿਮ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ

Allstate[®]

You're in good hands.

Avninder Singh

Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501

Auto ~ Home ~ Life ~ Health ~ Business ~ Commercial

PH.(510) 441-7490

Toll free (877) 441-7490

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

<p>ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ</p> <p>ਅਟਾਕਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ</p> <p>ਗਫ਼ਉਜ਼ੀ ਸਟੇਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ,</p> <p>ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ</p> <p>ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਹਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ</p> <p>ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫ਼ਤਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫ਼ਤਰ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ ਦਫ਼ਤਰ</p> <p>44808 S. Grimmer Blvd # 208 Fremont, CA 94538 510-657-6444</p> <p>37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372 718-533-8444</p> <p>2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691 916-372-448</p> <p>4491 w. Shaw Ave # 300B Near Costco Fresno, CA 93722 phone 559-271-5511</p>	
---	---

AUTOBAHN

Body & Paint

Specializing in Convenience & Quality

ڈیٹنگ اگ اتے پੋਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੇ

Baghel Singh Jaswal

Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023

www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

Raj Budwal
(Investment and Financial Advisor)
408-972-8000,
408-835-0202 (Cell)

Budwal and Associates
315 Piercy Road, San Jose, CA 95138
Budwal@sagepointadvisor.com

Padam Builders Inc.

ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੰਟੀ

ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ, ਗੈਸ ਸਟੋਕਨ, ਮੈਲ, ਬੋਲਾਰੂਮ
ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਸਟ੍ਰੁਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ
ਲੈ ਕੇ ਮੁਖੀਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

Bhupinder Singh Padam

email: padambuilders@gmail.com
Licensed # 1019803

3143 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

CELL 510-565-6667

**See me today and
get the discounts
and service you deserve**

Gurbinder S Mavi

Insurance Lic# OF22244

Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284

988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com

State farm mutual Automobile Insurance Company, State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਫੌਰੀ ਹੱਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ

ਬੀ.ਐਸ.ਰਤਨ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਖੇਡੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਖਾਪੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵਿਸ਼ਵ ਅੰਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਢਾਈ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਫੁੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਤਮਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਰੇਲ ਸੇਵਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਸੁਰੂ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਧਾਂ, ਸ਼ਾਖਿਗ ਮਾਲਜ਼ ਦਾ ਪਿਰਾਓ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੋਲ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁ-ਚਰਚਿਤ ਖੇਡੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਖੇਡ ਜਗਤ ਦੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਗਾਇਕਾਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨ 'ਤੇ ਹਨ।

ਕਿਸਾਨ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਖੇਡੀਬਾੜੀ ਉਪਜ ਮੰਡੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜੋ ਸਰ ਛੋਟੂ ਰਾਮ ਦੀ 1940-42 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦੀ ਦੇਣ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਪੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ-ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਤੱਤੀਕੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਹੋਬਾਂ ਵਿਚ ਸੌਂਪਣ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ-ਆੜ੍ਹੂਤੀਏ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਦਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ 'ਤੇ ਆਸਾਨਿਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਜੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਖਰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵੀ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਧਰਮ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕਿਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਭਾਵ ਖੇਡੀਬਾੜੀ ਜੋ ਸੱਭਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਰੀਫੀਂ ਕਰ ਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਡੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਜਾਮਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਪਰਜਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ, ਦਰਦ ਤੇ ਸਿਕਾਇਤ ਸੁਣਾਵ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਧਰਮ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਿਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਭਾਵ ਖੇਡੀਬਾੜੀ ਜੋ ਸੱਭਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਰੀਫੀਂ ਕਰ ਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਡੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਜਾਮਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਪਰਜਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨਾ ਹੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗਾਰ੍ਝੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਸੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁਜ਼ਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਖੇਡੀਬਾੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੱਦੀ-ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੇਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਨੀ ਤਜਰਬਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਮਦਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਜੋਆ ਬਾਇਡਨ ਦਾ ਲੰਮਾ ਸੀਘਰਸ਼ੁ

ਗਿਣਤੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋਆ ਬਾਇਡਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਲਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜੋਆ ਬਾਇਡਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਰਸਮੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਹੇ ਬਾਇਡਨ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਲਈ ਉਹ ਵਾਸਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਦਹਕਿਆਂ ਦਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਹੈ। ਬਾਈਡਨ ਬੇਹਤਰੀਨ ਬੁਲਾਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਕਰਸ਼ਣ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਾਸਿੰਗਟਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਜੀਵਨ ਯੂਐਸ ਸੈਨੈਟ ਵਿੱਚ 1973 (47 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ) ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਚੋਣ ਮੁਹੰਮ 1987 'ਚ (33 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ) ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਚੋਣ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਲੱਗੇ ਉਹ ਵਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਵੀ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਈ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਉਹ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਪਿੜ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ—ਮਸ਼ੀਨੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਜੋ ਤੋਲ-ਤੋਲ ਕੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਜੋਆ ਇੱਕ ਅਸਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹਕਲਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਪਰਚੇ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਦਿਲ ਤੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਬਾਈਡਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਲੂ-ਕਾਲਰ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭੀਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਿੱਠਾਂ ਬਾਪੜਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਆਸਾਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹਿੱਸਕ ਦੰਗੇ ਅਤੇ ਕਰੋਨਾ ਦਾ ਕਹਿਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਮੌਰਚੇ ਅਤੇ ਬਦਲ ਰਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਿਜਾਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਬਾਹਰੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

Balbir Singh M.A.

Editor in Chief & Publisher

e-mail: bsma54@gmail.com

Tel : 510-938-7771, Ph : 510-516-3536

36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Pardes Times (2nd office)

Ranjit Kandola ,Managing Editor

530-315-1020, email-Kandola@macloans.net

Buta Ram Joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

Sanjeev Garg Kali, Reporter Malwa Area, 96713-53789

RAJ BUDWAL

MEDIA PARTNER / REPRESENTATIVE

8350202@gmail.com 408-835-0202

Web designed www.pardestimes.com

by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਅਖੰਡ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ 'ਕਰਾਚੀ ਸਵੀਟ ਮਾਰਟ' ਨਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਕ ਸਿਵ ਸੈਨਿਕ ਨੇ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਤਵਾਦੀ ਸਰਗਰਸ਼ੀਆਂ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਾਂ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਗੱਲ ਟਾਲਣ ਦੇ ਇਗਰੇ ਨਾਲ ਨਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਰਾਚੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਢੱਕ ਦਿੱਤਾ।

ਕੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖੂਸ਼ਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ।

ਮਨਮੋਹਨ ਵੈਦਿਆ

ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਅਜਿਹੇ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਸ਼ਟ ਸਹਿਦੇ ਹੋਏ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਭਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਦਿਅਕ

ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਇਦ ਇਹ ਗੱਲ ਉਸ ਸਿਵ ਸੈਨਿਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਯੋਗੀ ਅਰਵਿੰਦ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵੰਡ ਫਰਜ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚਿਰ-ਸਥਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਦਿਨ ਭਾਰਤ ਫਿਰ ਤੋਂ ਅਖੰਡ ਬਣੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਕਰਾਚੀ ਤੋਂ ਆਏ ਹਾਂ ਜਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਆਉਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਕਰਾਚੀ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਅਜਿਹਾ ਸੰਕਲਪ ਗੁਨਹਾਂ

ਇਸ ਖਬਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਉਸ ਸਿਵ ਸੈਨਿਕ ਨੂੰ ਜੋਕਰ ਅੰਖੰਡ ਭਾਰਤ ਦਾ ਖੜ੍ਹਾ-ਬਹੁਤ ਵੀ ਖਿਆਲ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਕਰਾਚੀ ਸ਼ਬਦ 'ਤੋਂ ਨਾ ਧਮਕਾਉਣਾ।

ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਖੜ੍ਹਾ ਵੀ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕਰਾਚੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੇ ਪੂਰਵਜ਼ਰ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਹਿੰਦੂਆਂ 'ਤੋਂ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਆਦਿ ਦੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕ ਤੁਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹਿੰਦੂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਨ 1998 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 24 ਲੱਖ ਦੇ ਲਗਪਗ ਸੀ। ਇਹ ਤੋਂ ਸੀ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਇਕ ਪਹਿਲੂ।

ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਾਂ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਪੇਸ਼ ਹੈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਸ਼ਤੀਅਤਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੰਗਾ ਨਾਮਣਾ ਬਣਿਆ ਹੈ।

ਮਈ 2020 ਵਿੱਚ ਰਾਹੁਲ ਦੇਵ ਭੀਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਬੱਦੋਰ ਪਾਇਲਟ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੰਦੂ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਬਰਪਾਰਕਰ ਦੇ ਭੰਗ ਪਿੱਡ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹੁਲ ਦੇਵ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸਵਰਗੀ ਤੇਜਸਵਾਲ ਭੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਭੀਲ ਹੈ।

ਰਾਣਾ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਰਾਣਾ ਬਾਹੁਬਲੀ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ 20 ਦਸੰਬਰ 1942 ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨਸੀਰਾਬਾਦ ਸਹਿਰ ਵਿਖੇ ਇਕ ਸਿੰਘੀ ਰਾਜਪੂਤ

ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਸਾਰੇ ਵਰਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਆਏ ਹਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਨਵੀਂ ਪੀਤੂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅੱਗੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਥੇ ਵਾਪਸ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 14 ਅਗਸਤ ਦੇ ਦਿਨ 'ਅਖੰਡ ਭਾਰਤ ਯਾਦਗਾਰ ਦਿਹਾੜਾ' ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਦਰਦ ਭਰੀ ਦਾਸਤਾਨ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਖੰਡ ਬਣਾਉਣ ਦਾ

ਕਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਬਰਬਾਦ ਹੋਏ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਲ ਦੀ ਕਸਮਕਸ਼ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈਆਂ ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਮਹੱਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮਜ਼ਬਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣੀਆਂ। ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਹੈ। ਉਸੀਦੇ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਹਾਦਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਕੇ ਜਨਤਾ ਨੇ ਸੱਤਾ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਕਰਵਾਈ। ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਭਿਆਨਕਤਾ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋਏ ਤਮਾਮ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸਕਲ ਹਾਲਾਤ ਦਰਮਿਆਨ ਵਾਧਾ ਆਘੇ ਗੁਹਿ ਸੂਬੇ ਪਰਤਣਾ ਪਿਆ। ਆਰਥਿਕ ਮੁਸਕਲਾਂ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਾਸਦੀਪੁਰਨ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਦਾਸਤਾਨ ਸੁਣ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਦਿਲ ਪਸੀਜ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਾਇਦ ਇਸੇ ਪਹਿਲੂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਚੋਣ ਮਨੋਰੱਖ ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੰਦੇ ਨੂੰ ਵੀਆਪਕਤ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਹਾਗਠਜੋੜ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਅਗੇਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 10 ਲੱਖ ਨਵੇਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅੱਨੰਫੀਏ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਕੇ 19 ਲੱਖ ਨਵੀਆਂ ਨੱਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀ।

ਦੇਸ਼ 'ਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਵਧੀਆ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਈਜ਼ ਆਫ਼ ਡੂਇੰਗ ਬਿਜਨੈਸ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਨਅਤਾਂ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ 'ਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਧਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਏ ਹਨ। ਸੂਬੇ, ਲ੍ਹਾ ਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਸਨਅਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸਕਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਰ ਕਰ ਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਖੁੱਸੇ ਹੋਏ ਮੌਕੇ ਵਧਾਅ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ। ਕਿਰਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਮਨੁੰਦੈਕਰਿਗ ਖੇਤਰ 'ਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ੀਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮੁੱਹੀਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ। ਸਰਕਾਰੀ ਨੱਕਰੀਆਂ 'ਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਨਅਤ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਵਿਆਜ਼ ਦਰ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ, ਵਿੱਤੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਸਬੰਧੀ ਛੋਟ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਧਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਮੈਨਪਾਵਰ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ 44 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਆਲਮੀ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ ਕੋਵਿਡ-19 ਦਰਮਿਆਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਚਾਰ ਮੋਹਰੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਭਾਰਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਨੇਤ੍ਰੇਤੇ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਲ ਦਰਮਿਆਨ ਭਾਰਤ 'ਚ ਪੰਜ ਸੈਕਟਰਾਂ ਮਾਈਨਿੰਗ, ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ, ਫਾਈਨੈਂਸ, ਇੰਸੋਰੈਂਸ ਤੇ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ 'ਚ ਨੱਕਰੀਆਂ ਲਈ ਰਸਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ।

'ਈਜ ਆਫ਼ ਡੂਇੰਗ ਬਿਜਨੈਸ' ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ

ਬਿਹਾਰ 26ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਰੈਂਕਿੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਿਹਾਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਯਾਨੀ ਬੀਅਈਏ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਆਰਅੱਲ ਖੇਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਜੀ ਅੱਨ ਵਾਜ਼ਾਈ

ਅਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਇਆ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੂਬੇ 'ਚ ਪਲਾਸਟਿਕ ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸਨਅਤਾਂ ਨਾਲ ਜੂਡੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ 11 ਇਕਾਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਮੈਂ ਅਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ

ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ-ਵੇਅ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ-ਪਟਨਾ, ਪਟਨਾ-ਗਯਾ, ਪਟਨਾ-ਭਾਗਲਪੁਰ ਤੇ ਪਟਨਾ-ਸੀਤਾਸਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ 800 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ-ਵੇਅ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ 30 ਲੱਖ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਟਨਾ, ਗਯਾ, ਭਾਗਲਪੁਰ ਤੇ ਮੁਜ਼ਦਰਪੁਰ 'ਚ ਨਵੇਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਤੇ ਇੱਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕੁਨੈਕਟਿਵਿਟੀ ਨਾਲ ਜੂਡੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦੇ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਕੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ 'ਚ 19 ਲੱਖ ਨੱਕਰੀਆਂ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਕੋਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਨੇ ਘਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਰਤ 'ਚ ਕਰਨਾਟਕ, ਤਾਪੀਲਾਨਾਡੂ ਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਜਿਹੇ ਸਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨੈਸ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਆਉਂਟਸੋਰਸਿੰਗ ਯਾਨੀ ਬੀਪੀਓਚ ਇਕਾਈਆਂ ਪਿੱਡਾਂ ਵੱਲ ਰੁਖ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਹਰੇਕ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਂਡਬੈਂਡ ਨਾਲ ਜੋੜੇਗੀ। ਇਸ ਸੂਰਤ 'ਚ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਅਰਧ ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕੇ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਚ ਲਾਹਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਨੈਕਟਿਵਿਟੀ ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਇੱਨ੍ਹਾਂ ਬੀਪੀਓਚ 'ਚ ਤਮਾਮ ਪਰਵਾਸੀ ਬਿਹਾਰੀ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਸਲ 'ਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਿਰਾਸਾ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਬਦਲ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣ 'ਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸੂਬੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਈਜ ਆਫ਼ ਡੂਇੰਗ ਬਿਜਨੈਸ ਤੇ ਈ-ਗਵਰਨੈਸ ਦੇ ਮੌਰਚੇ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੂਧਾਰ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਸੂਬਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤੱਕੀਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸੂਖਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਗਵਰਨੈਸ 'ਚ ਸੂਧਾਰ ਦੀ ਘਾਟ 'ਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੰਮੇਲਨ ਮਹਿਸੂਸ ਤਸਵੀਰ ਵਿਚਾਰਿਤ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਲਸੇ ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ।

ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਨਿੱਜੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਚੋਣਾਂ ਹਨ। 'ਸੁਸਾਸਨ ਬਾਬੂ' ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਦਰਜ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਪਣੇ ਵੱਲ ਬਿਚਦੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਤੇ ਮਾਣਸ਼ਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਰਾਜਗੀਰ 'ਚ ਨਾਲੰਦਾ ਯਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਬਚੇ-ਖੁਚੇ ਹਿੱਸੇ, ਬੋਧਗਯਾ ਤੇ ਸੀਤਾਮੰਤੀ ਜਿਹੇ ਕਈ ਸ਼ਾਸਨ ਹਨ, ਜੋ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਵੱਲ ਬਿਚਦੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਪ੍ਰਤਿਭਾਲੀ ਵਾਲੀ ਵਿਵਾਸਤ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਛੱਡਣਾ। ਫਿਰ ਹੀ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਵਿਦਾਈ ਲੈਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਪਿਛੇ ਦੋ ਦਾਕਿਆਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਭਰੋਸਾ ਦਿਖਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ।

ਖੀਜਾਬ ਦੇ ਮਾਝੇ ਤੇ ਦੁਆਬਾ ਖਿੱਤੇ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਵਧਦੀ ਹੋੜ

ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੇ ਸਾਰੇ ਹੁਨਰਮੰਦ ਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਪ

ਭਾਰਤ- ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਵੱਲੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਤੇ ਲਟਕਦੀ ਤਲਵਾਰ

ਜੋ ਬਾਇਡਨ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਉਪਰਲੇ ਰੰਗ ਲਿਆਉਂਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਅਹਿਮ ਸਮੱਝੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਕਰੀਬੀ ਰੱਖਿਆ ਸਾਬਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸ਼ ਚੀਨ ਦੇ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਤੇਵਰ ਹੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਕਰੀਬੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਾਲ ਹਿਮਾਲਿਆਈ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੀ ਬਦਨੀਅਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਕੋਈ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਚੀਨ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਿਮਾਲਿਆਈ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 1962 ਵਰਗੇ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਗਲਵੱਕੜੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਝਿੜ ਤੋਂਤੀ ਹੈ।

ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਜਾਮਹੁਰੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਕਵਾਡ ਵਿਚ ਖਾਸ ਸਰਗਰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਵਾਡ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ 'ਮੁਕਤ' ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹਿੰਦ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਰਣਨੀਤੀ' ਦੇ ਮੁਲ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮੁੱਲਕਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਾਂਝੀ ਜਗੀ ਮਸ਼ਕ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀ ਬੰਗਲ ਦੀ ਖਾਤੀ ਵਿਚ ਸਮਾਪਤ ਵੀ ਹੋਈ। ਅਮਰੀਕਾ, ਜਪਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਨੇਵੀ ਨਾਲ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ ਨੇਵੀ ਵੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ ਸੀ।

ਤਾਮਾਂ ਖਦਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਾਇਡਨ ਦੇ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਮੁੱਲਕਾਂ ਦੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਚੀਨ ਨਾਲ ਸਰਹੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੱਗਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੀਜਿੰਗ ਤੋਂ ਕੋਈ ਤਤਕਾਲੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅੱਲੋਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਿਕਲੇ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਨਿਹਾਂਣ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਲਾਕਾਊਨ ਲੱਗ ਸੀ, ਉਸੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਲੱਦਾਅ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹਿਮਾਕਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਿਚਰਡ ਨਿਕਸਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਤਕ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੀਨ ਦੇ ਉਭਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦਗਾਰ ਬਣੇ ਰਹੇ।

ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਚੀਨ ਨਾਲ ਸਰਹੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੱਗਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੀਜਿੰਗ ਤੋਂ ਕੋਈ ਤਤਕਾਲੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅੱਲੋਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਿਕਲੇ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਨਿਹਾਂਣ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਲਾਕਾਊਨ ਲੱਗ ਸੀ, ਉਸੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਲੱਦਾਅ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹਿਮਾਕਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਿਚਰਡ ਨਿਕਸਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਤਕ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੀਨ ਦੇ ਉਭਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦਗਾਰ ਬਣੇ ਰਹੇ।

ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਬੀਜਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਮਨਸੂਬੀ ਟਾਪੂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫੌਜੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਚੀਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਮਲਾਵਰ ਚੀਨ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਇਹ ਡੋਨਲਡ ਟਰੈਪ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਚੀਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਇਕਦਮ ਪਲਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਜੇਕਰ ਬਾਇਡਨ ਚੀਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਗਤੈਲ ਸਹਿਯੋਗ

ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇੱਥੋਂ ਇਹ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਾਇਡਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਨਿਕਟ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਬਤੀ ਮੁੱਹਬਤ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਇਡਨ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਭਾਰਤ, ਜਪਾਨ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਫੇਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਬਾਇਡਨ ਨੇ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹਿੰਦ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਦੀ ਥਾਂ

ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਨ 1992

ਵਿਚ ਸੈਨੋਟਰ ਬਾਇਡਨ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੇ ਰੂਸ ਨਾਲ ਕ੍ਰਾਇਜ਼ੈਨਿਕ ਇੰਜਣ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਸਾਡੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਅਤਿਕਾ ਡਾਹਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਾਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਈ ਸਾਲ ਪੱਛਮ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਪੁਲਾਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੱਹੋਗੀ ਹਨ ਸਗੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਟ੍ਰੈਟੇਜਿਕ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨੇ 2019 ਵਿਚ ਸੈਟੋਲੀਟ ਨੂੰ ਪੁਲਾਤ ਵਿਚ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਬਾਇਡਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਚੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ, ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਘਾਉਣ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੀਆ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੰਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਇਡਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਪਤਾ।

ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਉਣ। ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ-ਭਾਰਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਸਾਂਕਦਾਰੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਬਾਇਡਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਗਰਮੀ ਵਧਾਉਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਜਿਸ ਵਪਾਰ ਸੰਧੀ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ, ਬਾਇਡਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੱਲਬਲ ਸਪਲਾਈ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ 'ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੇ ਦਬਦਬੇ ਨੂੰ ਤੋਤਨ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜੇਕਰ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਮਲ ਹੈਰਿਸ ਦੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਾਇਡਨ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਰੂਸ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੀਂਘਾਂ ਝੂਟਣੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰੇਪਰਾ ਦੇ ਉਲਟ ਦੱਸਿਆ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਦਖਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਜੇ ਜੇਕਰ ਹੋਵੇਗਾ।

'ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹਿੰਦ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹਿੰਦ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਰਣਨੀਤੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਿਣੇ-ਚੁਣੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਬਾਇਡਨ ਇਸ ਖੇਤਰ ਲੈ ਕੇ ਨਵੀਂ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਜੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਣ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਬਾਇਡਨ ਨੂੰ ਫੇਨ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਇਡਨ ਤੋਂ ਭਰੋਸਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਪਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ

ਸੰਘਰਸ਼: ਜੀਣ ਦਾ ਇਹ ਬੀ ਸਲੀਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਉਨੀ ਸੋ ਪੰਡੜਤ ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਅਸਮਾਨੀ ਬਿਜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਰਾਂਡੋਰਾਂ ਪ੍ਰਲੀਸ ਨੇ ਸੈਕਟੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲਾਂ 'ਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀ ਯਕਦਮ ਠੱਪ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੱਜਾਤ ਢਾਂਗ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਲੋਕ ਸਤਕ 'ਤੇ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਵੀ ਡਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਡਰ ਨਲਬੰਦੀ ਤੇ ਥੂੰਬ ਕੰਗਰਸ ਦੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹਨੇਰਾ ਹੁਣ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ, ਪਰ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਬੀਜ ਚੁੱਪਚਾਪ ਪਣਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ- ਜੇਪੀ ਨਰਾਇਣ, ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ, ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਮੌਰਾਰਜੀ ਦੇਸਾਈ, ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਵਰਗੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਸਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪਹਿਲੀ ਪਾਰਟੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡੀ ਰੈਲੀ ਸੱਦ ਕੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੌਰਚਾ ਵਿੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਆਗੂਆਂ ਕੋਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਾਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਆਗੂ ਨਕਾਮ ਸਾਬਿਤ ਹੋਏ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਬੱਣੇ ਆਗੂ ਹੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਿਰਫ਼ ਟਵੀਟ ਰਾਹੀਂ ਗੋਲੇ ਦਾਗਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਚੰਗੀ ਲੜਾਈ ਨਾ ਲੜੀ ਤਾਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ, ਰਿਹਾਇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਅਮਲਾ-ਫੈਲਾ ਗੁਆ ਬੈਠਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਹੋਰਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਤੱਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪ੍ਰੈਸ, ਵਿਜ਼ਾਲ ਮੀਡੀਆ, ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਬੁੰਧੀਜੀਵੀਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸਾਸਤਰੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਮਨੋ ਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਫਸਾ ਕੇ ਜੇਲਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਸਿਖਰਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅੱਸੀ-ਅੱਸੀ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸਟਰਾਅ ਤੇ ਸਿੱਪਰ ਲਈ ਅਰਜੋਈ ਕਰਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਕੇਰਾਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਇਹ ਖੋਫਨਾਕ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਮੌਰਚਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਣ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਅਗਵਾਈ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਮਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਰੋਹ ਤੇ ਵਾਰਤਾ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰਾਹ ਚੁਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਚ ਹਿਲਜ਼ਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ 'ਦੂਰ ਅਸਤ' ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੋਠ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਆਖਮੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਣ ਖਲੋਤੇ ਹਨ। ਆਖਰ ਇਹ ਕੌਣ ਲੋਕ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹੀ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਗਏ ਹਨ? ਕਿਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੂਰ-ਦੁਰਛੇ ਦੇ ਧਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵਸਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਉਹ ਬਾਹੋਂ ਉਲਾਰ ਕੇ ਨਾਅਰੇ ਬੁਲੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮੋਹਰੀਆਂ ਦੇ ਪਤਲੇ ਸਾਤ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਖੇਡੀ ਸਬੰਧੀ ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦਾ ਘੋਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਿਖਰਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਕਿਸਾਨਾਂ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ 25-26 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਖੱਟਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਕੌਮੀ ਸ਼ਾਹਰਾਹਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਬੇਅਤ ਰੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅੱਥਰੂ ਗੈਸ ਦੇ ਗੱਲਿਆਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੁਡਾਤਾਂ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਜਾਣ-ਦਿਆਂ ਜਿਹੜੇ ਹੋਸਲੇ, ਧੱਲੇ ਤੇ ਦਮਖਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਉਸਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਮੇਤ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਮਿਹਨਤਕਸ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਗ ਲਾਈ ਕਿ ਹਰ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਰੰਗ ਪਾਏ।

ਅੱਜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜਿਸ ਅਦੱਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ
 ਚਰਚਾ ਚੁੱਗ-ਕੁੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ
 ਤੁਹਾਨੀ ਵੇਗ ਦੇਣ ਪਿੱਛੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੰਘਰਸ਼ਸੀਲ
 ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਆਗੂਆਂ, ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ
 ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਕਫਨ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਤੁਰੇ ਜੰਗਜ਼ਾਂਾਂ ਦੇ ਖਨ-ਪਸੀਨੇ
 ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰਤ ਤੇ ਸਿੱਦਕ ਨਾਲ
 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ
 ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਖੇਤੀ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ
 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਮੌਤ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸ
 ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਕਸ ਘੜ ਰਹੇ ਇਸ ਲੋਕ ਘੋਲ ਦੀ ਅਨੇਕਾਂ ਪੱਖਾਂ
 ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਤੀ ਵੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ
 ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਮਕਸਦ ਉਨ੍ਹਾਂ
 ਸੁਰਮੇ-ਜ਼ਫ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕੀਡਤ ਭੇਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਇਸ
 ਲੋਕ ਘੋਲ ਨੂੰ ਬਲ੍ਲਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਨੀਂਹਾਂ ਦੇ

ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਆਏ ਹਨ? ਕਿਉਂਕਿ ਹਣ ਅਸਲ ਤਾਕਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਇਕਠੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਬਾਈ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਮਹਿਜ ਖੇਲ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਥੋਂ ਧੇਰਨੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਚੁਸਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸੂਬਾਈ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਸ ਵੱਟ ਕੇ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਰਨ ਲਈ ਸਿੱਧਾ ਸੱਤਾ ਦੀ ਧੂਰੀ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਹੀ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਿਉਂ ਕੀਤੇ ਗਏ? ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪੰਚੇ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੱਕਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ? ਸੰਘੀ

ਢਾਂਚਾ ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ? ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸੰਕਲਪੇ ਮਿਸ਼ਨਰੇ ਗਏ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ (ਸੰਘਵਾਦ) ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ? ਜਵਾਬ ਬੜਾ ਸਰਲ ਹੈ- ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ (ਸੰਘਵਾਦ) ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੱਛਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਹਿਕ ਸਹਿਕ ਕੇ ਮਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਜੋ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਵਿੱਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਚੀ ਸੀ, ਜੀਐਸਟੀ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਵੀ ਖੋਲ ਲਈ ਹੈ। ਸਥਿਆਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਖਾਲੀ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਬਰਕੀ ਪਾਉਂਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਡਾਊਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਣਹੱਦ ਵਿਚ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਪੀਤੜਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਜਿੰਮਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ।

ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਕੁਤਰਨ
ਦੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ,
ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ
ਆਇਆ, ਉਹ ਹੈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਮਲਾ। ਉਝ, ਕੇਂਦਰ ਇਸ ਵਾਰ ਚਕਮਾ ਖਾ
ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਖੌਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਬਾਹ ਪਾਲਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ

ਸੂਬਾਈ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭਰੋਸਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਯਕੀਨੀ
ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ
ਦੇ ਅਸਲ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰ ਲਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ- ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ ਜੋ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਚਹੇਤੇ ਹਨ।
ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜ਼ਮੀਨ, ਉਪਜ, ਮੰਡੀ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਵਾਲੀ
ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਬੇਲੀਆਂ ਦੇ
ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੌਂਪਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ
ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਖਲਨਾਇਕ ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੰਪਨੀਆਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸਾਂਝ ਭਿਆਲੀ ਹੁਣ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ
ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਚੱਲੇਗੀ? ਕੀ ਇਹ ਨਵੀਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜੁਗਲਕੰਬਦੀ
ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਸਾਸ਼ਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਮਾਡਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਸੇਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਬਨਿਆਰਦੀ

ਢਾਂਚੇ ਦੀਆਂ ਮਾਲਕ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਵਪਾਰੀ, ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਮਜ਼ਹਬੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਲਮ ਬਣ ਜਾਣੇ? ਕੀ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁਝੀਆਂ ਅਤੇ ਮੱਧਵਰਗੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਤੇ ਉੱਦਮੀ ਵੀ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਦੱੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਸੈਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਛੱਡ੍ਹਪੇ ਮਾਰ ਕੇ ਚੜ੍ਹਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਰਬਚਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੈਮਾਨੇ ਛਿੱਗਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਹਾਲੀਆ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਤਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਮੁਖ ਬਚੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਲਫਜ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੌਂਦਰੀਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਮਹੁਰੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਛੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਅੱਧਰੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਛੈਸਲੇ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਡੀਨੈਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਦੇ ਸੰਸਥਾਂ ਜੁਤਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਾਰਬਕ ਬਹਿਸ ਮੁਬਾਹਿਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਘੋਰ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਰਾਹ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਾਰੁਚੇ ਦੇਸ਼ ਖਾਸਕਰ ਮਹਿਨੂਮ ਤਬਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਛੈਸਲੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਬਹਿਸ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਤੋਂ
ਬਗੈਰ ਹੀ ਕਰ ਲਏ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਬੋਲਣ
 ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ
 ਪਿਹੁੰਚੇ ਦਾ ਰਾਹ
 'ਮੀਡੀਆ' ਪੂਰੀ
 ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ
 ਸਿਆਸੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ
 ਰਮ ਚੱਕਿਆ ਹੈ
 ਅਤੇ ਕੋਈ ਕੋਈ
 ਹਰਿਆ ਬੁਟਾ ਹੀ ਬਾਰ
 ਮਾਯਸ ਕੀਤਾ ਹੈ
 ਸਰਕਾਰੀ ਬਿਰਤਾਂਤ
 ਸਿਰਜ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਉ
 ਦੀ ਭੁਮਿਕਾ ਅਖਤਿ
 ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਮੀਡੀਆ
 ਝੁਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਫ
 ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢੁਕ
 1975 ਵਿਚ ਏ.ਐਨ.
 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਯ
 ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ
 ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ
 ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਿਆ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਦੀ ਸਰਜਮੀਨ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੱਡਿਆਚਾਰਾਂ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦੇ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਮੌਤਵਾਂ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਰਾਹ ਦਰਸਾਇਆ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਹੋਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨਵਾਂ ਮਾਰਗ ਵੀ ਰੱਸਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਵਾਮ 'ਤੇ ਮਨਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀ ਮਹਾਤਮਾ, ਨਹਿਰੂ, ਪਟੇਲ, ਤਿਲਕ,
ਗੋਬਲੇ, ਮੌਲਾਨਾ ਆਜਾਦ ਵਰਗੇ ਬੇਖੁਫ਼ ਤੇ ਨਿਰਸਵਾਰਥ
ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਦਮਨ ਪਿਲਾਡ ਦਾਖਿਆਂਬੱਧੀ
ਜਦੋਜ਼ਹਿਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ

ਸਪੁਰਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੋਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਾਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਲੋਕਰਾਜੀ ਦੰਗ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ- ਸੰਸਦ ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਉਤਰਾਂਧੰਡ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਅੰਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਦਰੋਲਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਚੰਗੀ ਲੜਾਈ ਸੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਮਜ਼ਰੂਹ ਸੁਲਾਨਪੁਰੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ,

ਮੈਂ ਅਕੇਲਾ ਹੀ ਚਲਾ ਥਾ ਜਾਨਿਬ-ਏ-ਮੰਜ਼ਿਲ ਮਗਰ,
ਲੋਗ ਸਾਥ ਆਤੇ ਗਏ ਅੱਗ ਕਾਰਵਾਂ ਬਨਤਾ ਗਯਾ।

ਸਿੰਘ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਟਿੱਕਰੀ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਕਹਿਰਾਂ ਦੀ ਠੰਡਾ
ਵਿੱਚ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿਆ ਰਾਤ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ
ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਮ ਤੱਤ ਗਿਆ। ਉਹ 24 ਨਵੰਬਰ
ਨੂੰ ਘੁਲਾਲ ਟੈਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਜਥੇ ਬੰਬੀਂਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਜਥੇ ਵਿੱਚ
ਦਿੱਲੀ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੱਜਣ ਸਿੰਘ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯਨੀਅਨ
(ਸਿੰਘਪੁਰ) ਦਾ ਸਰਗਰਮ ਕਾਰਕੁਨ ਸੀ। ਇੱਝ ਹੀ ਮੋਗਾ
ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਤਿੰਡਰ ਖਰਦ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ
ਧਰਨੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਿਆਂ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਨਾਲ ਕਾਢਲੇ
ਵਿੱਚੋਂ ਸਦਾ ਲਈ ਵਿੱਛਤ ਗਿਆ। ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ
ਬੱਛੋਆਣੇ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਿਸਾਨ
ਮੇਰਚੇ ਵਿੱਚ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਝੁਮਟ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ
ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਉ-ਜਿਉ ਮੇਰਚਾ
ਲੰਮਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਿਉ-ਤਿਉ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦੀ
ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜੁਝਾਰੂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵੀ ਲੰਮੀ
ਕੋਈ ਦੁਹਰੀ ਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ 5 ਜੂਨ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਸਬੰਧੀ ਤਿੰਨ
ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰੰਭ ਹੋਏ
ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਸਾਰੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ
ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਿਸਾਨ ਕਾਰਕੁਨ ਮੌਰਚੇ ਵਿੱਚ ਜਾਨ
ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਕਾਰਕੁਨ ਜੋ
ਕਿਸਾਨ ਮੌਰਚੇ ਦੀ ਬਲੀ ਵੇਦੀ 'ਤੇ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ
ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਲੋਕ ਘੋਲ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹਨ। ਉਹ
ਕੋਈ ਤਮਾਸ਼ੀਨ ਬਣ ਕੇ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣ ਨਹੀਂ ਸਨ ਗਏ
ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਤੇ ਦਿੜ੍ਹਾਂਨਾਲ ਮੌਰਚੇ ਵਿੱਚ ਜੁੜਣ
ਲਈ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਨੀਂਹਾਂ ਦੇ ਰੋਕਿਆਂ ਵਾਂਗ ਇਸ
ਇਤਿਹਾਸਕ ਘੋਲ ਵਿੱਚ ਚਿਛੇ ਗਏ ਹਨ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਕ ਕੇ ਰੱਖ ਸਿੰਜਿਆ ਹੈ

ਰਣਜੀਤ ਲਹਿਰਾ

ਰੋਤੇ ਬਣੇ। ਜਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਚਿੱਤਾ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਲਾਤੀ ਮੌਤ
ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਮਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰਤ ਤੇ ਸਿਰਾਂ
ਤੋਂ ਕੀ ਸੱਥੇ ਪੁਲਟਾਉ ਲਈਜ਼ਾਂ ਉਸਤਰੀਆਂ ਰਾਹਾਂ।

੩ ਹਾ ਖੁਗ ਧਲਟਾਇ ਲਾਹਰਾ ਚੂ ਸਰਦਾਆ ਹਨ
ਮਾਨਸਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਿੰਡ ਮਿਆਲੀ ਚਲਿਅਂ ਚਾ

ਮੰਦਲ ਨੇਂਡੇ ਨਾਕਾ
ਤੱਤ ਕੇ ਬਣਾਏ ਭੀਤੇ ਜਿਹੇ ਰਾਹ 'ਚੋ ਟਰੈਕਟਰ
ਲੰਘਾਉਂਦਿਆਂ ਟਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੀ ਟੱਕਰ ਵਿਚ ਜਾਨ
ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਚੌਲੇ ਮੌਰਦੇ ਦੇ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਹੀਦ
ਬਣ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਲਈ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਹਰਿਆਣਾ
ਸਰਕਾਰ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਦੋ ਕ ਏਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲਾ, ਦੋ

ਮਰਦਾ” ਵਰਗੇ ਬੋਲ ਅਕਸਰ ਸੁਣੇ ਹਨ ਜਨਕ ਰਾਜ ਟੇਂਡਰ ਕਿਸਾਨ ਘੱਲ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਦੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ “ਕਿਸੇ ਦੰਤ ਆਈ ਮਰਨ” ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭੋਟ ਨਹੀਂ।

ਸਮਰਾਲਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖੱਟਰਾਂ ਦਾ ਗੱਜਣ

ਜੇ ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਭਲਾ ਕਿਸ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ

ਬਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਸੰਕਟ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਛੇ ਦਹਾਂਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਖੁਰਾਕ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਚ ਸਚਾਈ ਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਖਿਆਂ ਨੂੰ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਦਾ ਉਤਪਾਦ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਯਾਨੀ ਐਸ ਪੀ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਤਮ ਮੈਲ ਸਕੇ। ਐਸ ਪੀ ਤੋਂ ਅੱਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਹੋਰ ਸਬਿਸ਼ਡੀ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਖੁਰਾਕ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਣਕ ਤੇ ਚਾਵਲ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸਾਏਸਪੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਬੋਝ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਮੰਡੀ, ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਨ ਮੁਕਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਕੀ ਸੁਖਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਰਗੀ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਜੇ ਵੀ ਬੋਡੀ ਬਹੁਤ ਕੀਮਤ ਮਿਲੇ ਉਸੇ 'ਤੇ ਵੇਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਉਹ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਡਾਟੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਐਸਾਏਸਪੀ ਵਰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮੰਡੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਮੰਡੀ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਲਜ਼ਮੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਐਸ ਪੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸਾਲ 1964 ਵਿੱਚ ਸੁਰੂ ਹੋਈ। 1964 ਵਿੱਚ ਤੱਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਡਰੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਕਤਰ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ ਝਾਂਗ ਅੱਗੇ

ਛਾਅ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਖੁਰਾਕ-ਅਨਾਜ ਮੁੱਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਡਰੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਬਦਲੇ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੈਸੇ ਮਿਲਣ ਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਮੌਹਰ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਲੱਗੀ। 1966 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਦੇ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਐਸ ਪੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਤੀ ਮੁੱਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸਾਨ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ ਖੇਤੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੀਏਸੀਪੀ) ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਲ 1966 ਵਿੱਚ ਸੁਰੂ ਹੋਈ ਇਹ ਰਵਾਇਤ ਅੱਜ ਤੱਕ ਤੁਰੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਸੀਏਸੀਪੀ ਦੇ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ 23 ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਐਸਾਏਸਪੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ, ਖੇਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਖਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚੰਲ ਨੂੰ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਸ ਪੀ ਦਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦਦੀ ਹੈ।

ਐਫ਼ਾਈਸ਼ਾਈ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦੇ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤਾ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਐਫ਼ਾਈਸ਼ਾਈ ਕੋਲ ਅਨਾਜ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਪੀਡੀਐਸ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪੀਡੀਐਸ, ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ, ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਿਗੀਆਂ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਮਿਲਕੇ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੇ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਖੁਰਾਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਦੇ ਹਨ। ਯਾਨੀ ਐਸ ਪੀ ਵਾਲੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮੁੱਲ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਨਿੱਜੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ

ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਐਫ਼ਸ਼ੀਆਈ ਦੇ ਮੁੜ-ਗਠਨ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਂਤਾ ਕੁਮਾਰ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਐਸ ਪੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਸਿਰਫ 6 ਫ਼ਿਲਿਪਸ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਯਾਨੀ 94 ਫ਼ਿਲਿਪਸ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਐਸਾਏਸਪੀ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ 94 ਫ਼ਿਲਿਪਸ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਭਲਾਂ ਦੇਸ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸਥਾਈ ਜ਼ਰੀਆ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਡੀ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈ, ਕਿਸਾਨ, ਉਪਜ, ਵਪਰ ਅਤੇ ਵਣਜ (ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸਰਲਤਾ) ਬਿਲ 2020। ਇਸ ਅਧੀਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਪੀਐਸਪੀ ਦੀ ਮੰਡੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਫ਼ਸਲ ਵੇਚਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੰਡੀਆਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਆ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਮੰਡੀ ਵਿਵਸਥਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਸ ਪੀ ਦੀ ਯਕੀਨੀ ਆਮਦਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਥੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਸਾਏਸਪੀ ਚਾਹੇ 23 ਫ਼ਸਲਾਂ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਐਲਾਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ, ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ ਕਣਕ, ਚਾਵਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਪਾਹ ਵਰਗੀਆਂ ਇੱਕ ਦੋ ਹੋਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਹੀ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਐਸਾਏਸਪੀ ਦਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦਦੀ ਹੈ।

ਐਸ ਪੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਕਿਸ ਨੂੰ?

ਖੇਤੀ ਅਰਬਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵਿਜੇ ਸਰਦਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਬਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ। ਐਸ ਪੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਭਲਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਐਫ਼ ਸੀ ਆਈ, ਐਸ ਪੀ 'ਤੇ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਖਰੀਦਦੀ ਹੈ। ਐਫ਼ਸ਼ੀਆਈ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਫ਼ਸਲ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਸ ਪੀ 'ਤੇ ਕਣਕ ਖਰੀਦਣ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦ ਉਪਰ ਮੰਡੀ ਟੈਕਸ, ਆਡੂਡੀਆ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਪੈਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਸੈਂਸ ਵਜੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਪੈਸਾ ਦੇਣ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਵੀ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਪਰ ਦਿੱਤੇ ਤਿੰਨਾਂ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 22 'ਤੇ)

ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੇ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਮੁੱਲਕ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਈਏ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਸੀ। ਲੋਕ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੇ ਸਿਕਾਰ ਸਨ। 'ਜੁਰੂਰਤ ਕਾਢ ਦੀ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ' ਵਾਲੇ ਆਖਾਣ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਅਨਾਜ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਾਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਆਖਾਣ ਦੀ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਨਾਜ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਰੂਹਾਨ ਨੂੰ ਠੁੱਲ੍ਹਣ ਲਈ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

</

ਕਰੋਨੋਲੋਜੀ ਠੀਕ ਹੋਈ ਤਾਂ ਹੀ ਜੈ ਕਿਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਲ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹੁਣ ਕੋਈ ਇਹ ਇਲਜਾਮ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਜਾਂ ਖੇਤੀ ਮਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਕਿਸਾਨ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢੇ ਪ੍ਰਣਾਈ ਉਸ ਮਹਾਨ ਕੁਨੰਤੀਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ- ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆਨ ਚੈਂਬਰਜ ਆਫ਼ ਕਾਮਰਸ ਐਂਡ ਇੰਡੀਅਨ (FICCI) - ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਇਜ਼ਜਲਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਗੇਡਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਦਰ ਮੋਦੀ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਵਾਰੇ ਨਿਆਰੇ ਹੋ ਜਾਣੇ ਹਨ।

ਜਨਮ ਜਾਤ ਸਹਿਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੇਰਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਏਨਾ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਜਿੰਨਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਤੇ ਉਹ 24/7 ਲੋਕ-ਹਿੱਤੇਸੀ ਕਿਸਾਨ ਅਮਿਤ ਸਾਹ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਤੇ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਹੋਰਾਂ ਆਪਣਾ ਕਿੱਤਾ 'ਖੇਤੀਬਾੜੀ' ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਭਾਗ ਸਾਡੇ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਦਰ ਤੋਂ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕਿੱਤਾ 'ਸਮਾਜਸੇਵੀ' ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਤਮਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਾ ਆਉਂਦੀ ਵੇਖ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਮਲਾ ਸੀਡਾਰਮਨ ਵੀ ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਆਏ ਹਨ। ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕਿੱਤਾ 'ਰਾਜਨੀਤੀ' ਤੇ ਪਤੀ ਦਾ ਕਿੱਤਾ 'ਵਪਾਰ' ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿੰਨੀ ਸਮਝ ਆਈ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਿੰਘੁ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਚਾਨੁਣ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਹਕਮਤੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਡ ਗਿਆਨ ਅਰਜਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਵਿੱਚੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਕਮ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਹਾਕਮ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੀ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। "ਅਸੀਂ ਉਹੀ ਕੌਤਾ ਜਿਹਤਾ ਸਾਡੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹ ਰਹੇ ਸਨ। ਵੇਖੋ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨਸੂਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।"

ਹਾਕਮ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਵਜ਼ਨ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੜਾਈ ਤੰਨ ਖੇਤੀ ਬਿੱਲਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਘਮਸਾਨ ਦਾ ਪਿਤ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਜੇ ਪਿਛਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਰਾਂ ਦੀ; ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ; ਲਾਲ, ਕੇਸਰੀ ਅਤੇ ਨੀਲੇ ਝੰਡਿਆਂ ਦੀ; ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ; ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੂਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੇ ਬਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰਦੇ ਪਿਛੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਾਂਝਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ।

ਸਿੰਘੁ-ਟੀਕਰੀ 'ਤੇ ਆਣ ਜੁੜੇ ਘੱਲੀਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਰਅਸਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਂਝਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਯਾਰੀਆਂ ਤੁਹਾਥੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ 90ਵਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁਗਾਉਂਦੇ

ਰਹੇ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਭਿਆਲੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੰਨਾਂ ਕੁ ਹੇਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਿਆ ਸੀ ਆਏ ਦਿਨ ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਖ਼ਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਪੜ੍ਹ, ਉਨਾਂ ਕੁ ਤੁਸੀਂ ਉਲਾਰ ਹੋਏ ਪਏ ਹੋ ਗੇ ਗੁਰੀਬ-ਗੁਰੇਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨ ਲਈ।

ਇਹ ਯੋਧ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਤਾਂ ਲਤਾਈ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੰਘੁ-ਟੀਕਰੀ ਮੁਹਾਜ਼ ਹੈ। ਯੁੱਧ ਤਾਂ ਨਿਜਾਮ ਦੀਆਂ ਧਨ-ਕੁਬੈਰਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡੀਆਂ ਗੁੱਡੀਆਂ ਭਿਆਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹੈ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਪਈਆਂ ਘਟੀਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਦਰ ਮੋਦੀ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਵਾਰੇ ਨਿਆਰੇ ਹੋ ਜਾਣੇ ਹਨ।

ਯੁੱਧ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰੋਨੋਲੋਜੀ

ਸਮਝਾਉਣ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਪਹਿਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ-ਵਾਟਾਂਦਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਜਨਤਕ ਪਿਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਲਾਇਲ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਹਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਘੋਖਦੇ ਹਨ, ਤਥਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਤਾਲਿਆ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਮਸੇਦੇ ਸਾਹਵੇਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਹਿਸ ਦੇ ਪਿਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੋਜਾਈ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਗਾਹ ਮਾਰੀ ਹਨ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਪੇ ਵਿੱਚ ਭਿੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਮੀਆਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਯਨੀਅਨਾਂ ਪਾਤ੍ਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਕਸਰ ਉਲੜ ਵੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਕਲ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਬਰੀਕ ਛਾਣੀ ਵਿਚਦੀ ਵਿਚਦੀਆਂ ਹਨ, ਮੁਲਕ ਮੁਸਤਕਰਾ ਸਮਝਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਿਆਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਸਾਹ ਜੀ, ਕਰੋਨੋਲੋਜੀ ਕੋ ਸਮਝੀਏ।

ਮੁਸਕਿਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹ ਜੀ ਕਰੋਨੋਲੋਜੀ ਸਮਝ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਅੱਜ ਤਿੰਨ ਨਾਲ ਦਗਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਘਿਰਾਓ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕਲ-ਹਸਪਤਾਲ- ਇੰਜਜ਼ਮੀਆ ਰੋਤੁ ਦਿੱਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤੱਤੀਲ ਕੇ ਮਨ-ਮਨ ਦੀਆਂ ਮਾਤਾਪਿਤਾਂ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਕਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵੇਸ਼ ਕਿਹਾ ਅਸਰਦੀਆ ਹੈ? ਜੰਤਰਮੰਤਰ 'ਤੇ ਚਿੰਨੇ ਕੁਤਤੇ-ਪਜਾਮੇ ਪਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੌਂਝੀ ਮਾਰ ਬੈਠਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਹੁੰ 'ਚ ਵਰਵਰਾ ਰਾਓ, ਸੁਧਾ ਭਾਰਦਵਾਜ ਜਾਂ ਆਨੰਦ ਤੇਲੜ੍ਹੁ-ਬੜੇ ਦੀਆਂ ਤਥਾਤੀਆਂ ਵੇਖ ਪੁੱਛਾਉਣਾਂ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਤਕਾਂ

'ਤੇ ਲੰਗਰ ਲਾਉਂਦਾ, ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਤ੍ਰਾਮਦੀ ਦੇ ਗਾਣੇ ਗਾਉਂਦਾ ਲਸਕਰ ਦਿੱਲੀ ਉਤੇ ਆਣ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਇਹਨੇ ਅਸੈਬਲੀਆਂ ਘੋਰਣੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤ ਪੁੱਛਣ ਆ ਗਏ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ESMA, MISA, TADA, POTA, UAPA, NSA, Sedition Act, Public Safety Act ਕੀਹੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਬਣਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਿਹੜੇ ਸਕੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਪਰਲੋਆ ਆ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਈਏ ਕਿ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਹਿਰ-ਏ-ਖੁਬਸੂਰਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਟਕਾ ਚੱਕ 'ਤੇ ਨਾਅਰੇ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ?' ਨਾਲੇ ਇਹ

ਨੁਮਾਇਆ ਪਾਤਰ ਨੇ ਤਾਂ ਗੱਜ-ਵਜਾ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਾਤ ਨਿਰੀ ਏਨੀ ਹੀ ਨਈ, ਨਾ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਰੁਹਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਹੈ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪੰਗਤ ਹੈ। ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਹੈ, ਜਸਨ ਵੀ ਹੈ, ਦਰਦ ਅਸਾਡੇ ਦਾ ਟਸਨ ਵੀ ਹੈ, ਤੇ ਤੈਬੇ, ਕਰੋਨੋਲੋਜੀ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲਿਆ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵੀ ਹੈ: "ਤੈਨੂੰ ਕੁ ਪਤਾ ਏਂਕ ਦੀ ਨਈ ਇਹਦੇ ਵਿੱਚ ਕੌਂਝ ਸ਼ਾਮਲ ਨੇ?"

ਜੇ ਕੋਈ ਚੌਥਾਈ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀ ਸਾਈਨਾਬ ਨੇ 'Everybody Loves a Good Drought' ਲਿਖੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮਧੂ ਦੰਡਵਤੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਨਹਿਰੀ ਨੇ ਧਸਿਰੋਵਰੋਂ ਨੀਨਦਿਆ (ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਖੋਜ) ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸਾਈਨਾਬ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ Discovery of Poor India (ਗਰੀਬ ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੋਜ) ਕਰ ਵਿਖਾਈ ਹੈ।

ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਗੋਦਾ (Goddha) ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਪਹਾਡਾਂ ਅੱਗਰਾਂ ਨੇ ਜੱਦੋ ਪੇਂਡੂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤਰਬੱਧ ਕਰਦੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸੰਰੰਗੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਹੋਵਦੇ ਵਿੱਚ ਦ

ਇਕਾਮਾਂ 'ਚ ਖਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਲੋੜ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਸਾਲ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਕਲਾਕਾਰਾਂ, ਰੰਗਕਰਮੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਰਤਨ' ਪੁਰਸਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟੀ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। 13 ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟੀ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਇਕ-ਇਕ ਵਿਦਵਾਨ ਨੂੰ 5-5 ਲੱਖ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟੀ ਵਾਲਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਰੀਬ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੁਸਤੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਬਦਹਾਲੀ ਕਾਰਨ 6 ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਟਕੀ ਰਹੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਲਈ ਉੱਚਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪ੍ਰਬਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਕਸ਼ੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕਨਸੋਅ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਲੇਖਕ ਆਪਣਾ ਬਾਇਓ ਡਾਟਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਦੇ ਹਨ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸੁਝਾਊਂਦੇ ਹਨ। ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਸੁਚੀਆਂ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੁਚੀ 'ਚੋਂ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸ੍ਰੋਣੀ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਵਿਦਵਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਮੇਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਚੁਣੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਚੀ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਨਾਂ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਛੱਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਤਿੰਨ ਨਾਂ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜੇਤੂਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਛੱਣੇ ਗਏ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਬੋਰ੍ਡੀ-ਬਹੁਤ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਚਣ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਚੋਣ ਦੀ ਇਹ

ਸੰਨ 2020 ਦਾ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ, ਵਰਲਡ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਰਵੇਜਿਅਨ ਨੋਬਲ ਕਮਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨਾਰਵੇ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਉਸਲੋ ਵਿਚ ਇਹ ਦਸ ਦੰਸਬਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਇੱਕੋ-ਇਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਇਸ ਦਾ ਵਰਲਡ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਖੁੱਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਅਹੀਨੀਅਤ ਨੂੰ ਰੇਗਿਸਟਰ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੁੱਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਰਬ-ਵਿਅਪੀ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਿਕਦਾਰ ਵਿਚ ਅੰਨ ਦਾ ਇੱਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁੱਰਾਕ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵੰਡ ਕਰਨਾ।

ਇਹ ਕੁਝ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 815 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਭੁੱਖੇ ਸੌਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋ 22.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਫਰੀਕਾ, 17.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੈਂਬੀਆਨ, 14.4 ਫਿਸਦੀ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ, 11.5 % ਦੱਖਣੀ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ 10.6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਹਨ। ਜੇ ਬੀਤੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਉਕਤ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਗਲੋਬਲ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤ ਵੀ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ 107 ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤ 94ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭੁੱਖਮਰੀ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਯੂਐਨਓ ਨੇ 1961 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡਵਾਈਟ ਏਈਜ਼ਨ ਆਵਰ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ 'ਤੇ ਵਰਲਡ ਫੁਡ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਯੂਐਨਓ ਦੀ ਇਹ ਖੁੱਰਾਕ ਸਹਾਇਤਾ ਸ਼ਾਖਾ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਭੁੱਖਮਰੀ ਅਤੇ ਖੁੱਰਾਕ ਸਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੱਖ ਮੰਤਰ

ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੁਬਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ 6 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਰੀਬ 102 ਪੁਰਸ਼ਕਾਰ
 ਦੇਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਵੇਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ
 ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
 ਨੂੰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਤੇ ਛਹੀਆਂ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
 ਘੜੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਲਾਹਕਾਰ
 ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ
 ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ
 ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਪ ਕਲਪਤੀ, ਪੰਜਾਬੀ
 ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਜਾਬ
 ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸਟ, ਕੌਂਦਰੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਨਵੀਂ ਇੱਲਾ.

ਕੁਝ ਉਥੋਂ ਗਾਇਕ, ਕਲਾ, ਵਿਗਿਆਨ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਆਦਿ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਅਤੇ ਇੱਂਜ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੁਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 45 ਹੋ ਗਈ। 15 ਸਤੰਬਰ 2020 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਚੌਣ ਲਈ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 14 ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 11 ਮੈਂਬਰ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਨਿਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਬਾਹਰੋਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਬੋਰਡ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਕਲਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਉਲੰਕਣਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤਸ਼ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪੀ

ਸੰਗੀਤ ਨਾਟਕ ਅਕਾਦਮੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨੌਰ ਸਕੱਤਰ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦਿੱਲੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਰਜਿ), ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਸੇਕੋਂ), ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦਾ ਕਨਵੀਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਨਿਮੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ 12 ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਕਾਰਨ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਲੇਖਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿੱਜੀ ਰੂਪ 'ਚ 29 ਹੋਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਤੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਤਿੰਨ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ

ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਤਜਰਬੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਬੋਰਡ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਜੇ ਇਹ ਬੋਰਡ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਘੜਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ
 ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦੀ ਹੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ
 ਬੋਰਡ ਅਤਿ-ਉਤਮ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬੋਰਡ ਆਪਣੇ
 ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਤਕ ਸੀਮਤ ਕਰ
 ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ
 ਕਮੀਆਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਗਠਿਤ
 ਬੋਰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਭਾਵੇਂ 'ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ' ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਪਰ
 ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ 'ਪੁਰਸਕਾਰ ਚੋਣ ਬੋਰਡ' ਹੈ।

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ
ਬੋਰਡਾਂ ਦੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਨਿਭਾਈ ਭੁਮਿਕਾ
ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਉੱਗਲਾਂ
ਉਠੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਮਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ
ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਖਦ ਹੀ ਪਰਸਕਾਰ ਪਾਪਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ

A black and white portrait of Justice D.Y. Patil, an elderly man with glasses, wearing a suit and tie.

ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ

ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ
ਤਜਵੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਤਾਂ ਉਹ
ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਉਠ
ਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲੇ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਂ
ਦੀ ਤਾਏਦ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਮੀਟਿੰਗ
'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ
ਅਗਲੀ ਪ੍ਰਕਿ-
ਰਾਆ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ
ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲਾਲਸਾ ਨੇ ਸਲਾਹਕਾਰ
ਬੋਰਡ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਢਾਹ ਲਾਈ ਹੈ। ਨਵੇਂ
ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਤੇ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ
ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ
ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਾਪਤਿਆ ਵੀ।

ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਤੇ
ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ
ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛੱਪ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਨਾਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਗ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ
ਚਾਹਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਚੋਣਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ
ਬਣਾਉਣਾ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਤ ਚੋਣਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ
ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਵੱਡੀ ਮੌਜੂਦਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।
ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ
ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ
ਸੁਝਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਉਹੋ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਨਾਵਾਂ ਦੀ
ਛਾਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਗਹਾ ਉਹੀ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ
'ਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੁਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਝੁਕਾ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਸੁਭਾਏ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ
ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿਵਾਉਣ ਵੱਲ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ
ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹਜ਼ਰੀ
'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਰਧਾਰਤ
ਦੇਣ 'ਚ ਇਜਕ ਹੋਣੀ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚ
ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲ ਸੁਭਾਏ ਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨੇ ਅੰਮੰਭਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
ਤੀਜਾ ਨੁਕਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਸਾਰਾ
ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ
ਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦੇ
ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਕਿਤ ਦੇ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦੀ
ਚੋਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ
ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਦੀ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਉਚੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ।
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਰਨ ਅਕਸਰ ਉਚਿਤ ਨਾਂ
ਦੀ ਚੋਣ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦੀ ਥਾਂ ਹਜ਼ਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ
ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨੈਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਯੁਰਸਕਾਰ ਤੇ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ

ਅਮਰਜੈਸੀ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ, ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਖੁਦ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਤਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਹੈਂਡਕੁਆਰਟਰ ਰੋਮਾਂਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਤਕਨੀਬਨ 17000 ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 80 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦੁਫ਼ਤਰ ਹਨ।

ਤਕਰੀਬਨ 70
ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਲਈ
88 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ
ਨਿਭਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
ਸੰਨ 2017 ਵਿਚ
ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਲਈ 8
ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੋਂ
ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਨਰਾਸ਼ੀ
ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਸੀ।
ਇਹ ਯਾਨੀ ਕਿ ਦੀਆਂ
ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਵਿਚ ਐਫੋਰਡ ਅਤੇ
ਆਈਐਫਟੋਡੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ
ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਜਿਆਦਾਤਰ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਪਲਾਈ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਮੁੜ-ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਡੇ ਯੋਗਦਾਨ ਸਦਕਾ ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਭੁੱਖਮਰੀ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀਆਂ ਕੋਈਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਦੇ ਹਕਿਆਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਇਕ ਚਾਲਕ ਬਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਵਰਲਡ ਫਲ ਪੋਗਰਾਮ'

ਨੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।
 ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਅਤੇ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਤਕ
 ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ, ਹਫ਼ਤਾ-
 ਦਫ਼ਤੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਖੁਰਾਕ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ
 ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਟੂਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹਰ ਸਾਲ ਭੁੱਖ
 ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਯਤਨ ਹੈ।

ਕੁਦਾ ਹਾ।
ਸਾਲ
2020 ਦੇ ਨਕਸੇ
ਅਨਸਾਰ ਜੇਕਰ
ਇਹੀ ਰੁਝਾਨ ਰਿਹਾ
ਤਾਂ 2030 ਤਕ
ਤਕਰੀਬਨ 840

ਜਿਕਾਰੂ ਹੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 821 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਤੇ 135 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕ ਗੰਭੀਰ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਧਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਯੂਐਨਡੀਪੀ ਦੀ ਇਕ ਅਜੋਕੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਅੰਦੇਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ 2030 ਤਕ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਇਕ ਬਿਲੀਅਨ ਤਕ ਪੁੱਜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਫੁੱਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਕੰਮਕਾਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਹੁਤ ਸਾਫ਼-ਸਸਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਲਸਟਰ ਮੋਡ ਵਿਚ ਕੰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ

ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਬੜੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਚੱਲ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜ ਅਨਸਾਰ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਨ 1965 ਵਿਚ ਸਥਾਈ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮਕਾਜ਼ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਫੈਲਾਇਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ 120 ਮੁੱਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਰਗੇ ਭੇਜੇ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ 150 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਖੁਰਕ ਸਤਾਨ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਾਰੋਂ, ਨਾਈਜੀਰੀਆ, ਸਡਾਨ, ਸੀਰੀਆ ਅਤੇ ਸੁਭਾਨ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜਸਨ ਆਦ ਦੱਸ ਨੂੰ ਭਜਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਫੋਰਮ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੋਣ-ਪਾਣੀ
ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤੁਲਦੀਲੀਆਂ, ਆਫ਼ਾਤ ਜੋੜਮ
ਕਮੀ, ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ, ਪੋਸ਼ਣ, ਸਮਾਨ ਹੋਲਡਰ ਮਾਰਕੀਟ
ਸਹਾਇਤਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਾਨ,
ਟਿਕਾਊ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਾਮਲ ਹਨ।
ਇਹ ਪੈਰਿਸ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ
ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਵਿਡ-19 ਇਸ
ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਐਮਰਜੈਂਸੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ
ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਅਰਬਚਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਮਾਤਾ ਅਸਰ
ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਯੂਐਨਓ ਦੇ 17 ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਟੀਚੇ (ਸਸਟੋਨੇਬਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਗੋਲਜ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਸਡੀਜੀਜ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗਤੀ ਤੱਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਪਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾਡੁਨ ਵਿਚ ਵਰਲਡ ਟ੍ਰੂਡ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੂਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਨ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਦੁਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਦੁਰ ਕਰਨਾ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਪ੍ਰਵਾਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ, ਸਕਲਾਂ ਵਿਚ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਰਲਡ ਡੂਡ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੇ
(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 15 'ਤੇ)

Cosmetic & Family Dentistry

UPPAL DENTAL CARE

50 % Discount for Cash Patients

INVISALIGN

Call for Details

Straighten Teeth
Without Wires

Charanjit S Uppal
D.D.S.

FREE TEETH WHITENING WITH PAID EXAM,
X-RAY & CLEANING.

YOUR INSURANCE USUALLY COVER THESE SERVICES

Laser Treatment
Lumineers/Veneers
Dentures & Partials
Root Canals
Bad Breath
Cosmetic Dentistry
Crowns & Bridges
Tooth Extraction
Gum Treatment

1191 W Tennyson Rd. # 4,
Hayward. (CA) 94544
510-786-1780

www.uppal dental.com

Strictly Maintained
Sterilization Standards
Most Insurance
Plans Accepted

1750 CLEAR LAKE AVE
Milpitas, CA 95035
408-942-4400

TASTE OF INDIA

specialist- Gurh Dee Barfee, Gurh Diyaan Jalebian

32 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਲੋਫੋਰਨੀਆ
ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਗਿੱਲਾ ਤੇ
ਵਾਧੀਆ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

ਗੁੜ ਦੀ ਬਰਫੀ, ਫਿੱਕਾ ਕਲਾਕੰਦ
ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਜਲੇਬੀਆਂ, ਇਮਰਤੀ

lunch buffet everyday
fresh jalebian every day

DEVINDER SINGH PABLA (OWNER)
510-791-1316

ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਲਈ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦਾ ਸਪੈਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ

5144 MOWRY AVE (ON FARWELL DR)
FREMONT, CA 94538

510-773-8810

Quick Lube & Smog

We rent
U-HAUL

OIL CHANGE & SMOG CHECK STATION

SUKHWINDER BHELLA

gogibhella@gmail.com

691 W. Tennyson Rd
Hayward, CA 94544

PH 510-757-6775
FAX 510-292-0330

PREET FABRICS & APPLIANCE

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਰੀਟੈਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ,
ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿੰਗੇ ਅਤੇ
ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚੱਲੇ
ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੇ, ਰੁਮਾਲੇ ਤੇ
ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER BOTH FABRICS & APPLIANCES

APPLIANCES & LUGGAGE CROSS,
PARKER PENS, OSTER BLENDERS

Watches (Seiko, Citizen & Swistar)

Shavers & Trimmers

Cellular Phones

Onkar Singh Banwait

5156 Mowry Ave. Fremont. CA 94538

Tel- 510-797-7111

Raja King of Sweets Now Presents

Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

ਹੁਣ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

- BHEL PAPDI CHAAT • FALUDA KULFI
- GOL GAPPE (PANI PURI) • KHASTA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100

Moon Indian Cuisine

510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੰਡੀਆਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਪਕੋਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਭੁ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੂਨ ਤੇ ਵਿਆਹ
ਸ਼ਾਦੀ ਮੈਂਕੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ
ਹਨ। ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Paul 510-978-7170

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਮੁਨ ਇੰਡੀਆਨ ਕੁਝੀਨ (ਹੇਵਰਡ)
600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812
www.moonindiancuisine.net

DIXON

ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ, ਆਸੀਂ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਫਾਈਨਾਂਸ ਵੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

THE WEST'S LEADING FULL-SERVICE TRUCK AND TRAILER DEALERSHIP

SALES & LEASING • PARTS & SERVICE • FINANCE & INSURANCE

HARJINDER SINGH BAL
NEW TRUCK SALES

Direct 707-640-7114 | Cell 510-613-3573

hsingh@tecequipment.com

TECEQUIPMENT.COM

8555 Pedrick Rd Dixon, CA 95620

ਭਾਰਤ 'ਚ ਫੈਲਿਆ ਮਾਫ਼ੀ ਦੇ ਦਾ ਮੱਕੜਜਾਲ

ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਖਬਰ ਉਡੀ ਸੀ ਕਿ ਦਾਊਂਦ ਇਬਰਾਹੀਮ ਦਾ ਕਰਾਚੀ ਦੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਇੰਡਕਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਖਬਰ ਦੁਬਈ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਪੱਜੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਸੈਤਾਨ' ਇਨ੍ਹੀਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਰਦਾ। ਮਾਫ਼ੀਆ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਬਦਨਾਮ ਸਰਗਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਵਾਰ ਬੰਬਈ ਦੇ ਇਕ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਹਾਜ਼ੀ ਮਸਤਾਨ ਦੀ ਮਹਿਬਬਾ ਅਤੇ ਸਿਨੇ ਤਾਰਿਖ ਸੋਨਾ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਥਦ ਕਰੇ ਸਨ ਕਿ 'ਹਾਜ਼ੀ ਮਸਤਾਨ ਦਾ ਦੌਰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।' ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਸਾਂ।

ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਇਸ ਖਤਰਨਾਕ ਖੇਡ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਭੱਜਾ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਮੌਤ ਦੇ ਖੁਹ ਵਿਚ ਆਉਣ ਨੂੰ ਭਲ ਕਿਉਂ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗਾ? ਅਹੁਣ ਗਾਵਲੀ, ਛੋਟਾ ਰਾਜਨ, ਛੋਟਾ ਸਕੀਲ, ਦਾਊਂਦ ਇਬਰਾਹੀਮ, ਅਤੀਕ ਅਹਿਮਦ, ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਸੇਖ, ਵਿਜੈ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਮਾਧਵਨ ਵਰਗੇ ਦਰਜਨ ਭਰ ਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੀਡੀਆ ਜਾਣੂੰ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਮਾਫ਼ੀਆ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਕਤ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਪੇਟੇ ਵਿਚ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭੁੱ-ਮਾਫ਼ੀਆ, ਤੇਲ, ਕਬਾਡ, ਲਾਟਰੀ, ਫਿਲਮ, ਡਾਇਮੰਡ, ਪੁਲਿਸ ਮਾਫ਼ੀਆ ਅਤੇ ਰੋਤ ਮਾਫ਼ੀਆ ਵਰਗੇ ਅਨੇਕਾਂ 'ਡੈਨ' ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਕੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਹਦਾਲੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਫ਼ੀਆ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥ ਨਾ ਪਾ ਸਕਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੋਈ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਫ਼ੀਆ ਗਿਰੋਹਾਂ ਤੋਂ ਬਰ-ਬਰ ਕੰਬਦੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਗਰੀਬੀ, ਮਹਿਂਗਾਈ, ਭਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਤੇ ਬੇਚੁਗਾਰੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਗੈਂਗਵਾਰ ਦੇ ਸਰਗਨਾ ਤੋਂ ਜੱਗ-ਜ਼ਾਹਰ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਰਾਵਣ ਕਿਹੜੇ ਭੇਸ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਹਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੇਲਗੀ, ਸਿਸ ਨੇ ਅਸਟਾਮ, ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਰੁਧੇ ਦੇ ਕਰੋਤਾਂ ਜਾਲੀਂ ਨੇਟ ਛਾਪੇ, ਹੁਣ ਕਿਥੇ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਸੈਤਾਨ ਖਤਮ ਹੈ ਗਿਆ?

ਮਾਫ਼ੀਆ ਤੋਂ ਰਕਤ-ਬੀਜ ਰਾਕਸ਼ਸ ਵਾਂਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਮਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ, ਜਾਣੇ-ਅਨਾਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਮਜ਼ੂਰੀ ਤਾਂ ਇਸ ਸੈਤਾਨੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ? 'ਗਡਫਾਦਰਾਂ' ਦੀ ਆਤਮਾ ਅਜ਼ਜ਼-ਅਮਰ ਹੋ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤੇਲ ਮਾਫ਼ੀਆ ਨੇ ਸੰਨ 2011 ਵਿਚ ਨਾਗਕ ਦੇ ਨੇਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਯਸ਼ਵੰਤ ਸੋਨਵਾਨੇ ਨੂੰ ਸਾਡ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਤੇਲ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਮੀਡੀਆ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੋਨਵਾਨੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟੱਕੇ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰੋਤ ਮਾਫ਼ੀਆ, ਸਟੋਨ ਮਾਫ਼ੀਆ ਆਦਿ ਨੇ ਵੀ ਦਰਜਨਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟੱਕੇ ਕਰਟਾਂ

ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਜੇ ਵਾਹਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਤ ਕੇ ਮਾਰ ਸੁਟਿਆ ਹੈ। 'ਖਣਨ' ਮਾਫ਼ੀਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਈ ਲੋਕ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਸਮਰਾਜ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੁਪਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕਤਲ ਕਰਵਾ ਦੇਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਫ਼ੀਆ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ।

ਦਾਊਂਦ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਧੰਦਾ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਸਕਰ ਪਰਿਵਾਰ ਹੁਣ ਵੀ ਕਰੋਤਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡਦਾ ਹੈ। ਦਾਊਂਦ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਖੀਚੀਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਥੁ ਸਲੇਮ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਡਾਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜਕੱਲੁ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮਾਫ਼ੀਆ

ਮਾਫ਼ੀਆ, ਖਨ ਮਾਫ਼ੀਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਕਈ ਧੰਦਿਆਂ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਤ ਰਕਮ ਇਕ ਲੱਖ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ ਮਾਫ਼ੀਆ ਭਾਵ ਦੇਰ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਰੋਤਾਂ ਦੇ ਵਾਰੇ-ਨਿਆਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪੰਜ ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਿੱਥਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਓਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧੰਦਿਆਂ ਦੀ ਬੋਚ-ਖਬਰ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਈ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਰ ਗਏ।

ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਪੱਤਰਕਾਰ

ਉਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ- ਜੇਲ੍ਹ ਮਾਫ਼ੀਆ। ਅਪਰਾਧੀ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਾਤਰ ਕੋਈ ਛੋਟਾ-ਮੋਟਾ ਜੁਰਮ ਕਰ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਜਾ ਬੈਠਦੇ ਹਨ, ਉਥੋਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਹਕੂਮਤ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਤਾਂ ਆਮ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੰਡਰ ਗਰਾਊਂਡ ਹੋਣ ਨਾਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਬੈਠਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੀਕ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚਲੇ ਕਾਨੂੰਨ-ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਡਾਗ ਇਹ ਸਭ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ? ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣੇ ਹਨ।

ਬਸ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮੇਜ਼ ਉਪਰ ਰੱਖੀ ਹੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਿਉਂ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? ਕਿਉਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਾਲੇਨੀਆਂ ਉਸਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? ਕਿਉਂ 'ਆਦਰਸ਼ ਘੁਟਾਲਿਆਂ' ਤੋਂ ਘਪਲਿਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਇਕ ਅੰਦਰੋਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕੱਲੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿਲਾਵਟੀ ਤੇਲ ਦਾ ਧੰਦਾ ਸਤਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ

ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਵਧਾਵ ਕਰਾਵਾ ਸਟੈਂਡ ਬਦਲਿਆ। "ਗਠਜੋੜ ਤੋਤਨਾ ਵਿਚ ਸਮਰਥਨ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।" ਇਹ ਗਠਜੋੜ ਤੋਤਨਾ ਵਿਚ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਠਜੋੜ ਤੋਤਨਾ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਹੀ ਪ੍ਰਾਤੀਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨੇਤ੍ਰੇਤੀ ਦੀ ਵੀਂ ਮੁੱਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਗਤਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨੇਤ੍ਰੇਤੀ ਦੀ ਵੀਂ ਮੁੱਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਰਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਰਹਿੰਗੀਆਂ। ਉਤਰ ਪੇਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦਬਗ ਗਿਰੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੜਕ 'ਦੁਰਗਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਗਪਾਲ' ਦੀ ਜਗ ਜਾਹਰ

ਘਟਨਾ ਹੈ। ਜੂਨ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਯੂਪੀ ਦੇ ਇਕ ਗੰਡਾ ਸਰਗਨਾ ਵਿਕਾਸ ਦੁਬੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਪੁੱਛ-ਪ੍ਰਤੀਤ ਸੀ, ਨੇ ਜਦ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਜਿਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਪੁਲਿਸ ਮਲਾਜਮ ਆਪਣੇ ਗੁਰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਸਹੀਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁੰਭਕਰਨੀ ਨੀਂਦ ਟੁੱਟੀ। ਫਿਰ ਦੁਬੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗੁਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣ-ਚੁਣ ਕੇ ਜਾਨੋ ਮਰਿਆ ਗਿਆ।

ਜੇ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਸਰਗਨਾ, ਗੈਂਗਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਨਾ ਚੁੱਕਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਫ਼ੀਆ ਦਾ ਰੂਪ ਹਰਗਿਆਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਣਗੇ। ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਜਾਂ ਦਾਦਾਗਿਰੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਫ਼ੀਆ ਲੋਕਾਂ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਾ ਡਰ ਕਿਉਂ?

ਹਾਲ ਗੀ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਡ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੋਸਣ ਦਾ ਖੱਤਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਰ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਫੁੱਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹੈ। 23 ਵੱਖ ਵੱਖ ਫਸਲਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ ਚਾਵਲ ਅਤੇ ਕਣਕ ਖਰੀਦਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਸਰੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਣਕ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਕੌਂਠ ਹੈ? ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ 75 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ, ਆਈਟੀਸੀ ਗਰੁੱਪ। ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ 22 ਲੱਖ ਟਨ ਕਣਕ ਦੇਸ ਭਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਖਰੀਦੀ। ਮਹਿੰਦਰਾ ਗਰੁੱਪ ਵੀ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਨੈਸਲੇ, ਗੋਦਰੇਜ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰਾ ਵਰਗੀਆਂ ਨਿੰਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਈ-ਚੌਪਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ

ਆਈਟੀਸੀ ਗਰੁੱਪ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਰਿਸਤਾ ਤਕਰੀਬਨ 20 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਇਸ ਦੀ ਈ-ਚੌਪਾਲ

ਯੋਜਨਾ ਕਰਕੇ ਆਈ ਹੈ। ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਈ-ਚੌਪਾਲ ਦਾ ਮਾਡਲ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕਿਉਂਸਿਕ ਦਾ ਇੱਕ ਨੈਟਵਰਕ ਹੈ ਜਿਹਤਾ ਰਿਵਾਇਤੀ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੱਟੇ ਹੋਏ, ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਮੱਧ ਦਰਜੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਾਲੀ ਲੋੜੀਦਾ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਚਾਉਂਦਾ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਡਲ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਮੈਂ ਸਾਲ 2005 ਵਿੱਚ ਦੇਖੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਨਾਗਪੁਰ ਦੇ ਸੋਇਆਬੀਨ ਉਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸੱਤੇਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਜੋ ਈ-ਚੌਪਾਲ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਮੁੱਹੈਂਈਆ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਵਜਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਸਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਐਤਰਜ਼ਾਂਟਰੀ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸੋਇਆਬੀਨ ਦੇ ਹੋਜਾਨਾ ਮੁੱਲ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਉਤਪਾਦ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਚਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਈਟੀਸੀ ਦੀ ਟੀਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸੋਇਆਬੀਨ ਖਰੀਦ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਨਵੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵੀ ਨਵਾਂ ਸੀ।

ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਈਟੀਸੀ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਵਿਗਿਆਪਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਸਾਮ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਖਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਟੀਕਾਕਰਣ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਟੀਕਾਕਰਣ ਦੇ ਟਰੈਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ 42 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਟੀਕਾਕਰਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ 5.5 ਕਰੋੜ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਟੀਕਾਕਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਟੀਕਾਕਰਣ ਦਾ ਤਜਰਬਾ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੋਸਲਾ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਟੀਕਾਕਰਣ ਦੇ ਟਰੈਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ 42 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਟੀਕਾਕਰਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ 5.5 ਕਰੋੜ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਟੀਕਾਕਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੀ। ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਖੂਸਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਵੀ ਖੂਸਾਂ ਪਰ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਮਤਾਬਕ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸੋਸਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਖੱਤਰ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਦਾ ਕੱਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਈ-ਚੌਪਾਲ ਇੱਕ ਸਫਲ ਮਾਡਲ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਅੰਦਰਾਂ ਕਿਸਾਨ ਜਾਂ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਨਾਲ 40 ਲੱਖ ਕਿਸਾਨ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ 10 ਸੁਥਿਆਂ ਵਿੱਚ 6100 ਕੰਪਿਊਟਰ ਕਿਉਂਸਿਕ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਮੁੱਤਾਬਕ ਇਸਦਾ ਟੀਚਾ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਹੁੰਚਣ ਦਾ ਹੈ।

ਈ-ਚੌਪਾਲ ਇੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਈਟੀਸੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦਰਮਿਆਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਿਸਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੇਸ ਦੇ ਗਰੀਬ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਫੁੱਡ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਮੁੱਹੈਂਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਿਆਸੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਹੈ। ਪੀਡੀਏ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮੁਫ਼ਤ ਅਨਜ਼ ਪੁੱਚਾਉਣਾ ਇਸੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਪਰ ਮਾਹਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਐਫਸੀਆਈ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹੇ ਵੱਡੇ ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੀਡੀਐਸ ਲਈ ਸਿਰਫ 400 ਲੱਖ ਟਨ ਤੋਂ ਬੋਢ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵੱਧ ਭੰਡਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਾਡਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ ਸਮਰਸ਼ਨ ਮੁੱਲ (ਐਮਐਸਪੀ) ਤਹਿਤ ਚਾਵਲ ਅਤੇ ਕਣਕ ਖਰੀਦਦੇ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਦਬਾਅ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕਈ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਆਏ ਹਨ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਬਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਕਰਕੇ ਵੱਧ ਸੰਭਵ ਹੋਏ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ, ਡਾਟਾ ਅਤੇ ਡਰੋਨ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ, ਨਵੇਂ ਬੀਅ ਅਤੇ ਖਾਦ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਐਗਰੋ ਵਪਾਰ ਦਾ ਜਨਮ ਇਹ ਸਭ ਸਕਾਰਾਤਕਮ ਬਦਲਾਅ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦਲਾਵਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿੰਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵਾਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਾਲ 2019 ਦੇ ਚੋਣ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਾਲ 2019 ਦੇ ਚੋਣ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਣ ਜਦੋਂ ਨਿੰਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕੰਬਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਘੋਰ ਪਾਪ ਦਾ ਸਾਕਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਦਰਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪਿਨਾਉਣਾ ਚਿੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੂਝ ਮਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਦਕ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸਿਖਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। 22 ਦਸੰਬਰ 1704 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ (17 ਸਾਲ) ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ (13 ਸਾਲ) ਚਮਕੋਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਦੋ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਜੋਵਾਰ ਸਿੰਘ (9 ਸਾਲ) ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ (7 ਸਾਲ) ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਸੈਖਿਲੀਸ਼ਰਣ ਗੁਪਤ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਜਿਸ ਕੁਲ ਜਾਤੀ ਦੇਸ ਕੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੋਂ ਯੋਂ ਬਲੀਦਾਨਾ ਉਸ ਕਾ ਵਰਤਮਾਨ ਕੁਛ ਭੀ ਹੋ ਭਵਿਸ਼ਯ ਹੈ ਮਹਾਂ ਮਹਾਨਾ।

ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਆਤਮਕ ਆਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਾ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਰਗ ਇਕ ਮਹਾਨ ਸੂਰਮਗਤੀ ਦਾ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਸਿਰ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਸੀ।

ਇਸੇ ਲੀਹ ਤੋਂ ਤੁਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 1699 ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕੀਤੀ। ਖਾਲਸਾ ਇਕ ਆਦਰਸ਼, ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਮਨੁੱਖ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸਚਿਆਰ, ਗੁਰਮੁਖ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸਉਂਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਬਰ ਜੂਲਮ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਜੂਝ ਮਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ:-

1. ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ
ਸਿਰ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੌਰੀ ਆਉ।
ਇਤੁ ਮਾਰਿਗ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ
ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨਾ ਕੀਜੈ

(ਸਲੋਕ ਮ: 1-1412)

2. ਅਰੁ ਸਿਖ ਹੋ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮਨ ਕਉ
ਇਹ ਲਾਲਚ ਹਉ ਗੁਨ ਤਉ ਉਚਰੋਂ।
ਜਬ ਆਵ ਕੀ ਅਉਧ ਨਿਧਾਨ ਬਨੈ
ਅਤਿ ਹੀ ਰਨ ਮੈਂ ਤਬ ਜੂਝ ਮਰੋਂ।

(ਚੰਡੀ ਚਰਿਤਰ)

ਮਗਲ ਸਾਸਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਿੰਦੁ ਕੱਟਤਵਾਦ ਵੀ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਰੂਪ ਤੋਂ ਅਧੂਸੈਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਹਿੰਦੀ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਤਣਾਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਜੁਟ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। 1704 ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਅੰਦਰਪੁਰ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਘੇਰਾ ਲੰਮਾ ਹੋਣ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੰਦਰਪੁਰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਰੋਕ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵਗਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤੀ ਕਸਮਾਂ ਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਫਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਵੀ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੂੰ ਕਰਾਨ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਕਸਮਾਂ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਤੁਰਾ ਗਰ ਬ ਬਾਧਦ ਅਂ ਕੋਲੇ ਕੁਰਾਂ।
ਬ ਨਜਦੇ ਸੁਮਾ ਰਾ ਰਸਾਨਮ ਹੁਮਾਂ।

(ਜਫਰਨਾਮਾ)

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕਿਲਾ ਖਾਲੀ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਤੋਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਸੁਰੱਖਿ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਿਆਂ ਗਿਹੁੰਚ ਲੜਾਈ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦੋ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਵਹੀਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਰੋਪੜ ਦੇ ਕੋਲ ਨਿੰਹੰਕ ਖਾਨ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਬਿਤਾਇਆ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਪਏ ਪਰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਚਮਕੋਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਮੌਰਚਾਬੰਦੀ ਕਰ ਲਈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਤੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਸਮੇਤ 40 ਕੁ ਸਿੱਖ ਸਨ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਦਸ ਲੱਖ ਫੌਜ ਨੇ ਗੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਲੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਸਾਮ ਤੱਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋਲ ਸਾਰਾ ਗੋਲੀ ਸਿੰਕਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ।

ਹੁਣ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਗੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਲੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੜਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ।

ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਜੇ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰਿਆ ਹੀ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਅਜੇ ਕਿਸੇਰ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਸਨ। ਕਰਬਲਾ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹਸਨ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਹੋਵੇ। ਕਰਬਲਾ ਦੀ ਜੰਗ ਅਤੇ ਚਮਕੋਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਅੰਤਰ ਸੀ। ਕਰਬਲਾ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਚਮਕੋਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਫੌਜਾਂ ਬਾਬਾਬਰ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇ ਚਮਕੋਰ ਦੀ ਜੰਗ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਾਵੀਂ ਜੰਗ ਸੀ। ਇਸ

ਸਾਬਾ ਸਰਹੰਦ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਕਾਜੀ ਦੀ ਰਾਇ ਲਈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੋਂ ਕੱਥਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਆਪਣੇ ਮੌਖਿਕ ਤੋਂ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸਨੇ ਨਵਾਬ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਚਾਰੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੇਰ ਖਾਨ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਜੰਗ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੀਰ-ਬੋਰਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਦਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਅੱਲਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਜੋਗੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ:-

ਬਦਲਾ ਹੀ ਲੇਨਾ ਹੋਗਾ ਤੋਂ ਲੇਗੇ ਬਾਪ ਸੇ।

ਮਹਿਦੂਜ਼ ਰਖੇ ਹਮ ਕੋ ਖੁਦਾ ਐਸੇ ਪਾਪ ਸੇ।

ਕਾਜੀ ਅਤੇ ਸੇਰ ਖਾਨ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਵੇਂਈਏ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਨਰਮੀ ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਪਰ ਦੀਵਾਨ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਦੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੇ ਇਕ ਸੈਤਾਨ ਵਾਂਗ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਪੁਸ਼ਨ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤੁੱਤ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਗੀ ਸਿੱਧਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਉਕਸਾਇਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਸਿਆਣਪ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਕਾਜੀ ਤੋਂ ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਕਾਜੀ ਨੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਧਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫਤਵਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਿਥੋਂ ਵਿਚ ਚਿਣਾ ਗਿਆ। ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

ਕਾਜੀ ਅਤੇ ਸੇਰ ਖਾਨ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਕੰਧਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪਾਂਘ ਵਿਚ ਚਿਣਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਇਹ ਨੂੰ ਹੋਣ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਉਹ ਇਹ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਿਚ ਚਿਣਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਇਹ ਨ

ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸਨੇ ਰੁਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਖਬਰ ਨੇ ਪੂਰੇ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਸਨਸਨੀ ਫੈਲਾਅ ਦਿੱਤੀ। ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਤਲ ਸਮੇਂ ਐਜੇਲੀਨਾ 18, ਮਾਰੀਆ 17 ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟੀਨਾ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ 27 ਜੁਲਾਈ, 2018 ਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਿਖਾਇਲ ਖੈਚੁਰਿਆਨ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਹਥੌਤੇ ਦੇ ਵਾਰ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਤ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਟੀਨਾ, ਐਜੇਲੀਨਾ ਅਤੇ ਮਾਰੀਆ ਨਾਮ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਡਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਇੰਨਾਂ ਭੈਣਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਆਖਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਉਸਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਰੂਸ ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਖੈਚੁਰਿਆਨ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਕਤਲ

27 ਜੁਲਾਈ, 2018 ਦੀ ਸਾਮ 57 ਸਾਲਾ ਪਿਤਾ ਮਿਖਾਇਲ ਖੈਚੁਰਿਆਨ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸਟੀਨਾ, ਐਜੇਲੀਨਾ ਅਤੇ ਮਾਰੀਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਰਸ਼ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਕੂ, ਹਥੌਤੇ ਅਤੇ ਮਿਰਚਾਂ ਦੇ ਪਾਊਡਰ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮਿਖਾਇਲ ਦੇ ਸਿਰ, ਗਲੇ ਅਤੇ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ 30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਨਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਛੋਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਦਾਤ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਡਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਿਖਾਇਲ ਖੈਚੁਰਿਆਨ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ

ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਉਠਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਬੀਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖੈਚੁਰਿਆਨ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਿਣਸੀ ਸੱਸਣ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ

ਪਰੋਸਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਚਾਹੇ ਖਾਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇੱਕ ਗੁਲਾਮ ਵਾਂਗ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੱਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਆਰੇਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰ ਸਹਿਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਣਸੀ ਹਿੱਸਾ ਵੀ।"

ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ।" "ਉਹ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਛੁਹਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।"

"ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜਿਣਸੀ ਸੱਸਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਵੀ ਖਾਲੀਆਂ ਸਨ।" ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਬੇਹੁਦਾ ਭਰਾਉਣੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਉਭਰਣ ਦੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਾਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸੌਂ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਸਿਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਹਥੌਤੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਡਾਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੀਤੜਾਂ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲੋਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਏ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕਤਲ ਆਤਮ-ਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਇਹ ਸੌਚ ਸਮਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਤਲ ਸੀ। ਰਸ ਦੇ ਗ੍ਰਾਹੀ ਮੰਤਰੀ ਮੁਤਾਬਕ 2019 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਿੱਸਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 40 ਫੀਸਦ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਸਟੀਨਾ ਨੇ ਕੀ ਦੱਸਿਆ

ਕ੍ਰਿਸਟੀਨਾ ਉਸ ਸਮੇਂ 18 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਸਬੰਧ ਪਾਪ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਸੀ। ਉਹ ਜੋ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਮੰਨਨ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।" ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਖਾਸ ਘੰਟੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਦਿਨ ਜਾਂ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਚਾਹੇ ਵਜਾਉਂਦੇ। ਸਾਡੇ ਤਿੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਤੁਰੰਤ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।" "ਜੋ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ

ਆਰੇਲੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "ਮਿਖਾਇਲ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਲਕਿ ਇਹ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦਾ।" ਆਰੇਲੀਆ ਮੁਤਾਬਕ 2015 ਵਿੱਚ ਮਿਖਾਇਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਨਾਲ ਮਾਤਾ ਵੱਤੀਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸੀ।

ਐਜੇਲੀਨਾ ਨੇ ਕੀ ਦੱਸਿਆ

ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਿੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਚਾਰਲੀ ਭੈਣ ਦੀ ਦੱਸਿਆ, "23 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਮਾਸਕੇ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਵਾਲੇ ਖਾਲਸਾ ਵੈਲਡੇਅਰ ਕਲੱਬ ਧੱਨੇਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਨੇ ਸਮੱਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਧਰਨੇ 'ਚ ਸਾਮਲ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਹੀਕਲਾਂ 'ਚ ਤੇਲ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਫੜੀ ਸੇਵਾ 'ਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸਿੰਘ ਛੰਨਾ, ਈਸਰ ਸਿੰਘ ਛੰਨਾ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਿਠੂ ਬਾ, ਜਾਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੀਟੂ, ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬੁਲਾਰਿਆ ਨੇ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਰਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਜੂਦੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਧੋਲ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਹਜੂਰਾ ਸਿੰਘ, ਲਖਵੀਰ ਕੌਰ, ਬਲਵਿੰਦਰਕੌਰ, ਸਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਪਿੰਡ ਕਾਹਨੇਕੇ, ਪੱਲਾ, ਧੂਰਕੋਟ, ਉਪਲੀ, ਰਾਜਗੜ੍ਹ, ਮਾਨਪਿੰਡੀ, ਭੈਣੀ ਜੱਸਾ, ਹੰਡਿਆਇਆ, ਧੱਨੇਲਾ ਖੁਰਦ ਤੇ ਧੱਨੇਲੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾਈ।

ਰਲ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਬੁਲਾਈਆ ਗਈਆ ਪਰ ਟਾਲ ਮਟੇਲ

ਕਰਦਿਆ ਅਰਥੀਆ ਛੁਕੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗੱਲਬਾਤ ਨਾ ਹੋਣ 8 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਭਾਰਤ ਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਜੂਦੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ-

ਲਹਿਰਾ ਕ

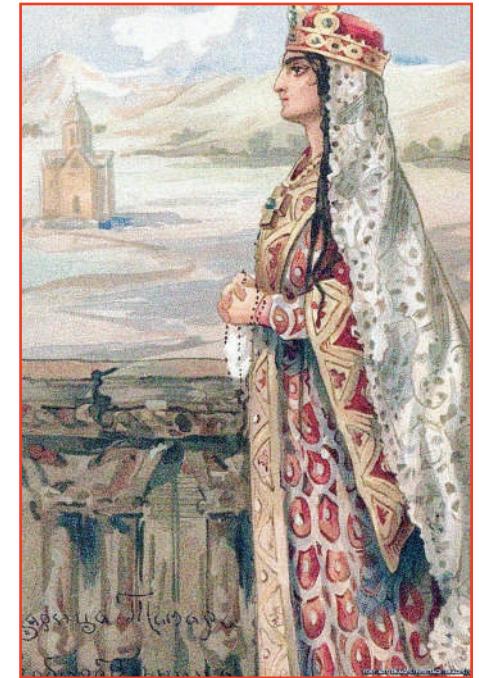
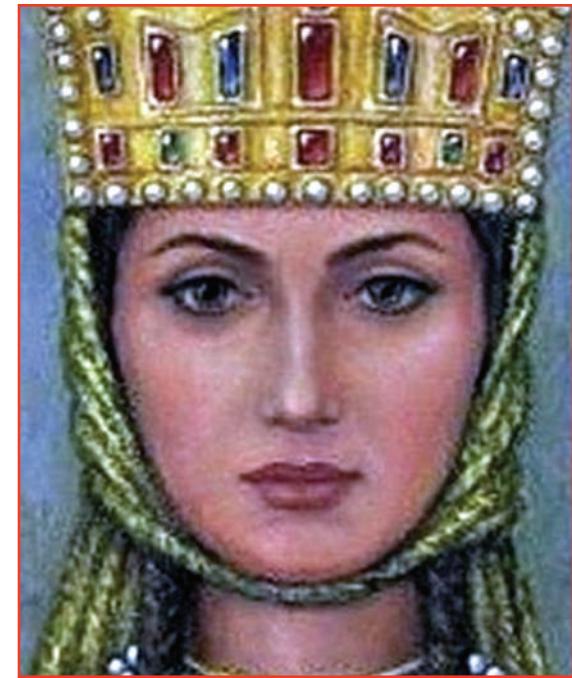
ਫਿਰੋਤੀ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਧੀ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਮੰਗੋਲੀਆ ਤੱਕ ਪਾਕ ਜਮਾਈ

"ਅੱਗੜ ਕੀ ਹੈ? ਸੈਤਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਜਾਲ, ਜਿਸ 'ਚ ਅਸੀਂ ਫਸ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।"

ਅੱਗੜ ਕੀ ਹੈ? ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਜੜ੍ਹ, ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਫ਼ਸਿਆ ਹਾਦਸਾ-ਗੁਸਤ ਜਹਾਜ਼, ਗੰਡੀ ਦਾ ਢੇਰ, ਇੱਕ ਘਿਣਾਉਣੀ ਗਲਤੀ, ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਧੋਖਾ।" ਅੱਗੜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇਹ ਸਬਦ 13ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਬਾਈਜ਼ੋਟਾਈਨ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਇਸਾਈ ਬੁਧੀਜੀਵੀ ਤਿਯੋਨਾਸਟਸ ਨੇ ਸਨ।

ਉਸੇ ਸਦੀ 'ਚ ਅੱਗੜਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਮੁਤਾਬਕ, "ਜਾਜੇ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਲਈ ਸਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਕਾਬ ਪਹਿਣਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਘੱਟ ਬੁਧੀਮਾਨ ਹਨ....."

"ਜੇਕਰ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਦੱਜਿਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਹੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਉਸ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ

ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਪੁਰਸ ਵੇਖਦੇ ਹਨ।"

"ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਆਲੀਮੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ.... ਹਰ ਦੌਰ 'ਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਆਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਸ਼ਰਮਿਦਗੀ, ਬਦਨਾਮੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।"

ਇਹ ਸਬਦ 11ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਸਤੀ 'ਨਿਜ਼ਾਮ-ਉਲ-ਮੁਲਕ' ਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਸਿਆਸਤਨਾਮਾ' ਜਾਂ ਸਿਆਰ ਅਲ ਮੁਲਕ' ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਚ ਰਾਜਿਆਂ ਲਈ ਦਿਸਾ-ਨਿਦੇਸ਼ ਲਿਖੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਬਦ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਹੀ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

ਪਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੀ 13ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਵੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸੇਧ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਦੌਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦਿਸਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸਾਈ, ਅੱਗੜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ, ਗੁੱਸਾ ਆਦਿ ਆਮ ਹੀ ਝਲਕਦਾ ਸੀ।

ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਿਚਾਰਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਲਾਭ ਚੁੱਕਦਿਆਂ, ਮੱਧ ਪੁਰਬ 'ਚ ਵੀ ਅੱਗੜਾਂ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਸੱਤਾ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਵਿਖਾਈ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਦਾਸੀ ਸ਼ਜ਼ਾਰ-ਅਲ-ਸਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ 'ਚ ਅਯੂਬੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਰਾਣੀ ਬਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੰਗੋਲੀਆ ਦੀ ਸ਼ਾਸਕ ਤੋਗਿਨ ਖਾਨ, ਜਾਰਜਿਆ ਦੀ ਰਾਣੀ ਟੇਮਰ, ਰਾਣੀ ਟੇਮਰ ਦੀ ਵਾਰਿਸ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਰਾਣੀ ਰੁਸੋਦਾਨ, ਅਲਪੋ ਦੀ ਸ਼ਾਸਕ ਜੈਫਾ ਖਾਤਨ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਅੱਜ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਜਾਰਜਿਆ ਅਤੇ ਅਰਮੇਨੀਆ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਫੌਜ ਦੀ ਕਮਾਂਡਰ ਇਵਾਨ ਦੀ ਧੀ ਟੇਮਰ ਸ਼ਾਸਲ ਹੈ।

ਟੇਮਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਟੇਮਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਹੀ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਚ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਧੀ ਨੂੰ ਹਰ ਦੌਰ 'ਚ ਅਤੇ ਹਰ ਸਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤੋਹਣੇ 'ਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਟੇਮਰ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ

ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਵ ਸੀ ਕਿ ਜਾਰਜੀਆ ਵਰਗੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਦਰਬਾਰ 'ਚ ਮਹਾਂਤਵਪੂਰਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਤਬੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ।

ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਗਿਰਜਾਘਰ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪੁਰਸ਼ ਉਹ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਹੁਦਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਟੇਮਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿਦਗੀ ਕਿਸ ਲੀਹ 'ਤੇ ਚੱਲੇਗੀ, ਇਹ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਸੀ।

ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਇਹ ਲਿਖਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਗਏ ਕਿ "ਟੇਮਰਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਚ, ਮਾਊਟ ਕਾਫ਼ (ਜਾਰਜੀਆ ਅਤੇ ਅਰਮੇਨੀਆ) ਦੇ ਈਸਾਈ, ਅਯੂਬੀ,

ਤਕਰੀਬਨ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਮੀ। ਦੂਰ ਮੰਗੋਲੀਆ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਸਕਲ ਸਫਰ ਸੀ।

ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ਾਇਦ 1254 'ਚ ਇਖਲਾਤ 'ਚ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਮੰਗੋਲੀਆ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਸਹਿਰ ਦੀ ਸ਼ਾਸਕ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਆਰਾਮ ਸਥਾਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਯੂਦ੍ਧ 'ਚ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋ ਗਈ। ਮੱਧ ਪੁਰਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅੱਗੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਐਂਬਨੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਰੋਤਾਂ 'ਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਇੰਨ੍ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਟੇਮਰਾ ਦਾ ਆਯੂਬੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੇ ਵਿਆਹ

ਅਲ-ਉਹੁਦ ਸੁਲਤਾਨ ਸਲਾਹੁਦੀਨ ਆਯੂਬੀ ਦੇ

ਸਮਰਗਜ, ਪਤਨੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਸਕਲ ਦੌਰ ਸੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦਰਬਾਰ 'ਚ ਹੋਕੀਕੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਵੰਡਿਆ ਸੀ।

ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਐਂਬਨੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟੇਮਟਾ ਨੇ ਇਖਲਾਤ 'ਚ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭ ਲਏ ਸਨ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਅੱਗੜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਅਰਮੇਨੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਕਾਰਕੋਸ ਗੰਦਜਾਕੀਤਿਸ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਸੁਲਤਾਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਇਸ ਅੱਗੜ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ... ਇਸਾਈ ਮੱਤਾਂ 'ਤੇ ਕਰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਧੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਰੋਤਾਂ 'ਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਇੰਨ੍ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਾਈ ਧਾਰੀਮਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਛੋਟ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਐਂਬਨੀ ਇਸਟਮੰਡ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟੇਮਟਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਬੰਧੀ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਰਮੇਨੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਕਾਰਕੋਸ ਤੋਂ ਹੀ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਈ ਭਤੀਜਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ। 1210 'ਚ ਅਲ-ਉਹੁਦ ਨੂੰ ਇਖਲਾਤ ਦਾ ਹਕਮ ਬਣਿਆ ਅਜੇ ਵਧੇਰੇ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਾ ਚੱਲਿਆ।

ਟੇਮਰਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁੱ

ਫਿਰੋਤੀ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਧੀ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਮੰਗੋਲੀਆ ਤੱਕ ਧਾਰ ਜਮਾਈ

(ਸਫ਼ਰ 19 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਟੇਮਟਾ ਲਈ ਜਾਰਜੀਆ ਦੀ ਰਾਣੀ ਟੇਮਟ

ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ

ਇਸਟਮੰਡ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਲ-ਅਸਰਫ਼ ਦੇ ਲਈ ਟੇਮਟਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਜ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਵਿਹਵਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਾਫ਼ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਟੇਮਟਾ ਇਸ ਈਸਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਚੁਕੀ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਈਸਾਈ ਆਬਾਦੀ ਲਈ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਯੋਰਸ਼ਲਮ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਛੋਟ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਆਯੂਬੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਪਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸਟਮੰਡ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਕਤ ਬਣਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪਰ ਆਯੂਬੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਠ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਿਹੜੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਨ? ਧਿਆਨ ਢੇਰ ਵਾਲੀਆਂ ਦੀ ਜਦੋਂ ਜਾਰਜੀਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਰਾਣੀ ਟੇਮਟਾ ਦਾ ਸਾਸਨ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸਾਸਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਔਰਤ ਸੀ।

ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਆਸੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ-

ਜਿਸ ਸਦੀ 'ਚ ਟੇਮਟਾ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ, ਉਸ ਦੌਰ 'ਚ ਮੁਸਲਿਮ ਹੋਏ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੁਦਰਤੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਵੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਰਾਣੀ ਟੇਮਟਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਜਾਰਜੀਆ ਨੇ 1199 'ਚ ਗ੍ਰੋਟਰ ਅਰਮੇਨੀਆ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ ਪੂਰਬੀ ਤੁਰਕੀ ਅਤੇ ਅਰਮੇਨੀਆ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਅਨਾਤੋਲੀਆ ਦੇ ਕਈ ਛੋਟੇ ਮੁਸਲਿਮ ਰਾਜ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਇਸਟਮੰਡ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੋਮਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਤੁਗਰਲ ਸ਼ਾਹ ਜਾਰਜੀਆ ਦੀ ਰਾਣੀ ਟੇਮਟਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸਲਾਮੀ ਝੰਡੇ 'ਤੇ ਸਲੀਬ (ਈਸਾਈ ਚਿੰਨ੍ਹ) ਦਾ ਨਿਸਾਨ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸਟਮੰਡ ਅੱਗੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁਸਲਿਮ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਜਾਰਜੀਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਵ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਟੇਮਟਾ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਇਰਾਨ 'ਚ ਖੁਰਾਸਾਨ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਬੋਲਿਆ।

ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਜਾਹਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਰਜੀਆ ਦੀ ਰਾਣੀ ਬਗਦਾਦ 'ਚ ਖਲੀਫ਼ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਉਥੋਂ ਕੈਂਬੋਲਿਕ ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਾਂਦਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਮਸੀਤਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਜਾਘਰ 'ਚ ਤਥਦੀਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਰਾਣੀ ਟੇਮਟਾ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਨੂੰ ਜਾਰਜੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੱਗ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਸੰਤ' ਕਿਹੜੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਰਾਣੀ ਟੇਮਟਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਟੇਮਟਾ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਡੀਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਦੇ ਰਾਣੀ ਬਣਨ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ।

ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਚ ਇਸਟਮੰਡ ਨੇ ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮੱਹੜਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਮੱਧ ਪੂਰਬ 'ਚ ਭੈਣਾਂ, ਧੀਆਂ, ਭਤੀਜੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਨੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਂਗਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਸਨ।"

ਆਯੂਬੀ ਸਾਮਰਾਜ 'ਚ ਟੇਮਟਾ ਦਾ ਜੀਵਨ 1220 ਦੇ ਦਹਾਂਕੇ ਦੇ ਅੰਤ 'ਚ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਮਲਾਵਰ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਬਦਲਾਵ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂ ਹਨ।

ਇੱਕ ਸੇਲਜੁਕ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਵਿਚਾਲੇ ਮਤਭੇਦ, ਟੇਮਟਾ ਦਾ ਤੀਜਾ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਆਯੂਬੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਫਾਰਸੀ-ਤੁਰਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਵੱਜੋਂ ਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੇਲਜੁਕ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਖਵਾਰਿਜ਼ਮੀ ਦਾ ਵਿਆਹ

ਇਤਿਹਾਸ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਤੁਰਕ-ਫਾਰਸੀ ਕਬੀਲੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਖਵਾਰਿਜ਼ਮੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਟਮੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਗ ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਖਵਾਰਿਜ਼ਮੀ ਨੇ ਇਰਾਨ, ਅਜ਼ਰਬੈਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਊਂਟ ਕਾਫ਼ 'ਚ ਸਾਮਰਾਜ ਸਬਹਿਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੋਵਾਂ ਈਰਾਨ ਦੇ ਸੇਲਜੁਕ ਸੁਲਤਾਨ ਤੁਗਰਲ ਸ਼ਾਹ ਤੀਜੇ ਦੀ ਧੀ ਮਲਿਕਾ, ਅਜ਼ਰਬੈਜਾਨ ਦੇ ਅਤਾ ਬੇਗ ਮੁਜਫ਼ਰੂਦੀਨ ਉਜ਼ਬੇਕ ਦੀ ਪਤੀ ਸੀ। ਮੁਜਫ਼ਰੂਦੀਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜੰਗ ਲਈ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ

ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਪਤੀ ਮਲਿਕਾ ਨੂੰ ਤਬਰੇਜ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲਣੀ ਪਈ।

ਸੰਖੇਪ 'ਚ ਜਦੋਂ ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਖਵਾਰਿਜ਼ਮੀ ਨੇ ਤਬਰੇਜ਼ ਦੀ ਘਰਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮਲਿਕਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਸਚਿਤ ਹਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਿਦਿਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾਵਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸਟਮੰਡ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਲਿਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਖਵਾਰਿਜ਼ਮੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ। ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਪਤੀ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾਵਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸਟਮੰਡ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਲਿਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਖਵਾਰਿਜ਼ਮੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ। ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਪਤੀ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾਵਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

"ਮਲਿਕਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਨਵੇਂ ਪਤੀ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾਵਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਨਾਲ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਮਲਿਕਾ, ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਅਤੇ ਟੇਮਟਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੀ।

ਟੇਮਟਾ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਇਸਟਮੰਡ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਦੇ ਇਖਲਾਤ ਆਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤੀ ਮਲਿਕਾ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਆ ਕੇ ਵਸ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਲਿਕਾ ਨੇ ਇਖਲਾਤ ਆਉਣ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਨਾਲ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਾਂ ਤੋਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤੀ ਜਾਣੂ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ।

ਇਸਟਮੰਡ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਅਤੇ ਸੇਮਨਿਸ (13ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰੀ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਟੇਮਟਾ ਅਤੇ ਸੇਮਨਿਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।) ਇਸ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਆਪਣੇ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ।) ਟੇਮਟਾ ਦੇ ਪਤੀ ਮਲਿਕਾ ਦੇ ਭੱਡਾ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ।

ਇਸਟਮੰਡ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਲਈ ਟੇਮਟਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਰ ਨੂੰ ਬ

ਕਿਸਾਨ ਰੋਹ: ਸਿਦਕ ਨੇ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹੇ

(ਸਫ਼ਰ 10 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਸਗੋਂ ਦੇਸ ਦੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਨਾਛ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ (ਉਹ ਵੀ ਦੋਵੇਂ ਗੁਜਰਾਤੀ) ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦਿਖਾਵੇਗਾ।

ਅਸੀਂ ਜੋ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਮਹਿਜ਼ ਕੋਈ 'ਜੰਡੀ' (ਕਰੋਨੀ) ਪੰਜੀਵਾਦਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਕਾਰਾ ਹੋਈ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਹੀ ਵਿਸਤਾਰ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਦੀ ਸਿੱਦਤ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਆਵਾਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਸੂਰਾਤ ਹੋਈ ਨੋਟਬੈਂਦੀ ਦੇ ਗੁਰੀਲਾ ਹੱਲੇ ਤੋਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੀਐਸਟੀ ਦੇ ਕੁਚੜੇ ਅਮਲ ਨਾਲ ਸੀਮਾਂਤ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਰੀ ਆਈ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ, ਜਦੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘਾਤਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਮਧੋਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਬੇਅਕਾਰੀ, ਬੇਚੀਨੀ ਤੇ ਦਿੱਤਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੋਹ ਬਣ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਭਰਮ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਾਲਾ ਧਨ (15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਤਾਂ ਭੁੱਲ ਜਾਓ) ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨਾਲ ਸਿੱਭਰ ਲਈ ਦਲੇਗੀ ਨਾਲ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ; ਭੋਲੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮਨਨ ਅੰਦਰ ਬੋਡੀ ਜਿਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ; ਤੇ ਫਿਰ ਸਭ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੰਸਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਲਬਾਦੇ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਕਿਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੱਥੀ ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ

ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜੇ, ਨਾਂਹਮ੍ਯੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਅਤੇ ਲੱਕ ਤੇਤੀਵੀ ਬੇਚੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਬਾਹਨੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਕੋਈ ਡਰ ਭੈਅ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਮੰਡੀ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਲਈ ਐਲਾਨੇ ਜਾਂਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਤਹਿਸ ਨਹਿਸ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਇਹੀ ਉਹ ਨੁਕਤਾ ਹੈ ਕਿਸ ਵੱਲ ਅਕਸਰ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਮੀਡੀਆ ਬਹੁਤੀ ਤੱਵੜੇ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਜ਼ੋਈ ਦੇ ਆਮ ਅਸੂਲ ਨੂੰ ਹੀ ਲੱਭੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕਪਾਸਤ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਿਬੇੜਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਖੁਦ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਿਆਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਸੰਸਦ ਵਲੋਂ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਕੇਵਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮਧੋਲਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਖਤਰਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਉਠ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ। ਰੁਲਿਆ ਫਿਰਦਾ ਭਾਰਤੀ ਬੰਦਾ ਅਚਨਚੇਤ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੇ ਆਏ ਖਤਰੇ ਬਾਰੇ ਜਾਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾਤੀ ਦਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟੀਕਰਨ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟੀਕਰਨ ਦਾ ਹੀ ਝਲਕਾਗਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਾਲੜ੍ਹ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੀ ਭੋਲੀ ਵਿਚ ਤਰਕ ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਅਰਧ ਸੱਚ ਪਰੋਸ਼ ਦਾ ਵੱਲ ਆਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਬਾਰੇ ਮਿਲਟਨ ਫਰੀਡਮੈਨ ਨੇ ਇਹ ਕਸ਼ਟੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ 'ਸੁਤੰਤਰ ਲੋਕਰਾਜ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਮੰਡੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।'

ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ: ਉਹ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕਿਸਾਨ ਮੁੱਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਦਾ ਵਾਜ਼ ਭਾਵ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣਾ ਪਵੇਗਾ? ਇਹ ਉਸ ਆਰਥਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹੀ ਰਾਜ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਖਰੀਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਕੀਮਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਕੀਮਤਾਂ ਤੈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਵਾਲਟੇਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਾਂਗ ਉਚ ਤਾਕਤੀ ਆਮ ਸਮਤੋਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਣਿੱਛਕ ਬੋਲੀਕਾਰ ਨੂੰ ਘੜਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮੰਡੀ ਵੀਚ ਕੀਮਤਾਂ ਤੈਆ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸੋਧਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਮਿਆਂ ਅਤੇ ਖਰਾਬੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬੋਲੀਕਾਰ ਵਲੋਂ ਤੈਆ ਕੀਮਤ ਦੇ ਨੇਤੇ ਤੇਤੇ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਭੰਨ ਤੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਰੀਏ ਮੰਡੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਖਿੰਡ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਤੱਕਤੀ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਮੁੱਕਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਨ ਵਲੋਂ ਪਾਲੜ੍ਹ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਅਰਥ ਸਾਸਤਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਢੰਡੇਰਾ ਪਿਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਦਾਰੇ ਨੇ ਖੇਤੀ ਉਪਜਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਚੁਰ ਮੰਡੀ ਨੂੰ

ਹੱਥ ਪਾ ਲਿਆ ਹੈ। 'ਜੀਓ' ਸਾਰੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਆਨਲਾਈਨ ਖੋਕ ਖਰੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰੇਗੀ ਜਦਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਦਾਰਾ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰਨ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਟਾਜ਼ਾਪੋਰੇਟ ਅਤੇ ਸਾਇਲੋਜ਼ ਦਾ ਤਾਣਾ ਬਾਣਾ ਵਿਛਾਉਣ ਵਿਚ ਰੁੱਝਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਣ ਸਮਝ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਤੀਜੀ ਵਾਲੇ ਡਿਜੀਟਲ ਪੰਜੀਵਾਦ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੰਨੀ ਪੱਥਰਾਂ ਭਾਰ ਕਿਉਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਵੀ ਇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਦਾਰੇ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੀ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਕੋਈ ਬਦਲਵਾਂ ਰਾਹ ਸੁਭੰਦਰ ਹੈ?

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਕਿਨੇ ਦਿਲਗੀਰ ਹੋਏ ਬੈਠੇ ਸਾਂ। ਜੇ ਆਮ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਪਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦੇਣ ਹਾਲਟੇਰ ਕਿਸਾਨ ਵਿਚ ਕੀਮਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਕੀਮਤਾਂ ਤੈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਵਾਲਟੇਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਾਂਗ ਉਚ ਤਾਕਤੀ ਆਮ ਸਮਤੋਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਣਿੱਛਕ ਬੋਲੀਕਾਰ ਨੂੰ ਘੜਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮੰਡੀ ਵੀਚ ਕੀਮਤਾਂ ਤੈਆ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸੋਧਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਮਿਆਂ ਅਤੇ ਖਰਾਬੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਾਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਭੰਨ ਤੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਰੀਏ ਮੰਡੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਖਿੰਡ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਤੱਕਤੀ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਮੁੱਕਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਨ ਵਲੋਂ ਪਾਲੜ੍ਹ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਅਰਥ ਸਾਸਤਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਢੰਡੇਰਾ ਪਿਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਖੋਕ ਖਰੀਦਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਜਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਚੁਰ ਮੰਡੀ ਨੂੰ

ਕ

ਜਦੋ ਸਿੱਖ ਰੈਜੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਇਆ

ਇਹ ਕਿੱਸਾ 21 ਨਵੰਬਰ 1971 ਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਜੰਗ ਦੀ ਰਸਮੀ ਸੁਰਾਅਤ ਨੂੰ ਅਜੇ 11 ਦਿਨ ਬਾਕੀ ਸਨ। ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ '4 ਸਿੱਖ ਰੈਜੀਮੈਂਟ' ਦੇ ਫੌਜੀ ਕੁਝ ਟੈਂਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਬੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਢੌਗਾਚਾ ਕਸਬੇ ਵੱਲ ਵਧੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਟੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪੈਦਲ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ '107 ਇਨਫੈਂਟਰੀ ਬ੍ਰਿਗੇਡ' ਦੇ ਫੌਜੀ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਨਿਭਿੰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਜਵਾਨ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ 'ਚ ਸਨ। ਸਬਾਨਕ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ 'ਜੇ ਬੰਗਲਾ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗ ਕੇ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 4 ਸਿੱਖ ਰੈਜੀਮੈਂਟ ਦਾ ਨਾਅਰਾ 'ਜੇ ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ' ਦੀ ਗੁੰਝ ਵੀ ਕੰਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਾਨਾ ਹੌਲੀਵੁੱਡ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਬੰਗਲ ਆਫ਼ ਦ ਬਲਜ਼' ਵਰਗ ਵਿਖਾਈ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਜਵਾਨ ਢੌਗਾਚਾ 'ਚ ਕਬਾਡਕ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ।

4 ਸਿੱਖ ਰੈਜੀਮੈਂਟ ਦੇ ਟੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਤੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪੁੱਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਉਹ ਪੁੱਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਟੈਂਕ ਪੁੱਲ

ਗਹੀ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਨਾਗ ਉਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 3 ਵਜੇ ਤਿੰਨ ਸੇਬਰਸ ਲਤਾਕ ਜਹਾਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ 1800 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ 500 ਫੁੱਟ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਆਏ।" "ਫਿਰ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲ ਗਿਆ ਜੋ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਆਏ ਸੀ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਦਰਖਤ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਉਡਦੇ ਹੋਏ ਮੇਰੇ ਉਪਰੋਂ ਦੀ ਲੰਬ ਗਏ। ਉਹ ਇੰਨ੍ਹੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਨਿਕਲੇ ਕੇ ਮੇਰੀ ਜੀਪ ਵੀ ਹਿੱਲ ਗਈ ਸੀ।" "ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਿਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਰੀ ਸਕੁਐਡਰ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹੀ ਤਾਂ ਨੀਂ ਲਗ ਦਿੱਤੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਚਾਰੇ ਹੀ ਜਹਾਜ਼ ਇੱਕ ਪੈਟਰਨ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸੇਬਰ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਗਏ ਸਨ।" "ਸੇਬਰਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੈਟ ਲਤਾਕ ਜਹਾਜ਼ ਵੀ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਉਤਰ ਆਏ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਰਾਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜੀਪ ਰੋਕ ਕੇ ਇਹ ਹਵਾਈ ਲਤਾਈ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।"

ਮੈਸੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਬਰਸਟ ਫਾਇਰ ਕੀਤਾ
ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਪੀ ਵੀ

ਇਸ ਪੁਰੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਪਨਾਗ ਜ਼ਾਪੀਨ ਤੋਂ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਦੋ ਸੇਬਰ ਸੈਟ ਹੇਠਾਂ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਢਿੱਗ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋ ਪੈਰਾਸੂਟ ਖੁਲ੍ਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੌਜੀਆਂ ਵੱਲ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਨਾਗ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਸਾਡੇ ਜਵਾਨ ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਬੰਕਰਾਂ 'ਚ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਢਿੱਗ ਰਹੇ ਪੈਰਾਸੂਟਾਂ ਵੱਲ ਭੜ੍ਹੇ। ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਲਤਾਈ ਦੇ ਜੋਸ਼ 'ਚ ਸਾਡੇ ਜਵਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪਾਇਲਟਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

"ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜੀਪ ਉਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਭਜਾਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੀਪ ਰੋਕ ਕੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਧਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਮੈਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮਹਿਸੂਸ 50 ਗਜ਼ ਹੀ ਦੂਰ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪਾਇਲਟ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਜੋਰ ਨਾਲ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਗੁੰਸੇ ਤੋਂ ਮੈਂ ਮੈਸੀ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਸੀ।"

ਬਟੂਏ 'ਚ ਪਤਨੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ

ਉਸ ਪਾਇਲਟ ਨੂੰ ਮਾਰਚ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬਟਾਲੀਅਨ ਦੇ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਤੱਕ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਪਨਾਗ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਾਇਲਟ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਦੀ ਮਰਹਮ ਪੱਟੀ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ

ਮਰਡਰ', ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਾਕਟੇਲ 2 ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਨੈਗੋਟਿਵ' ਅਤੇ ਕਾਕਟੇਲ 3 ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਮਰਡਰ ਮਰਡਰ' ਅਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ 'ਮਰਡਰ, ਮਰਡਰ।' ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਡੇ ਬੇਸ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ।"

"ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬੇਸ 'ਤੇ ਉਤਰੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਘੇਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਪਾਇਲਟ ਜਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਲਈ ਪੋਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨੈਟ ਲਤਾਕ ਜਹਾਜ਼ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕੁੱਦ ਕੇ ਹੀ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਬੱਲ੍ਹੇ ਉਤਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਹਿਆ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆ ਸੀ।"

ਫਿਰ ਉਹ ਪਾਇਲਟ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਇਕ ਬਣ ਗਏ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲੈਂਦੇ। ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਏਅਰ ਚੀਫ ਮਾਰਸ਼ਲ ਪੀਸੀ ਲਾਲ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਹਵਾਈ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਰਸਮੀ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਵਾਈ ਲਤਾਈ ਫਿਲਿਹ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।"

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਜਗਜੀਵਨ

ਔਸ ਜਗਮੋਹਨ ਅਤੇ ਸਮੀਰ ਚੋਪਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਈਗਲਜ਼ ਓਵਰ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼' 'ਚ ਲਿਖਿਆ, "ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਬਰਸ 'ਤੇ ਸੁਆਰੇਸ ਦੀ ਨੁਹਰ ਪਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਦੂਰ ਸਨ। ਮੈਸੀ ਅਤੇ ਗਣਪਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਡੋਡ ਕਿਮੀ। ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਫਾਈਟਿੰਗ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ 'ਚ ਉਡ ਰਹੇ ਸਨ।" "ਸੁਆਰੇਸ ਰੇਡਿਓ 'ਤੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਬੋਲੇ, 'ਕਨਟੈਕਟ' ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੋਡਵਰਡ 'ਚ ਬੋਲੇ 'ਗਨਾ ਫਾਨੀ' ਮਤਲਬ ਕਿ ਸੁਆਰੇਸ ਰੇਡਿਓ 'ਤੇ ਉਡ ਰਹੇ ਹੈਂ, ਪਰ ਗਣਪਤੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵੀ ਸੇਬਰ ਨਾ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਆਰੇਸ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਰੇਡਿਓ 'ਤੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਬੋਲੇ, 'ਏਅਰਕਾਫਟ ਐਟ ਟੁ ਕਲਾਕ, ਮਹਿੰਗ ਟੁ ਵਨ ਟੁ ਕਲਾਕ, 3 ਕਿਮੀ। ਅੱਡਾ।' ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੈਸੀ ਨੂੰ ਸੇਬਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 800 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਸੇਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੈਨਨ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾ ਬਰਸਟ ਫਾਇਰ ਕੀਤਾ।

ਲਜ਼ਾਰੁਸ ਨੇ 150 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਸੇਬਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਲਿਆ
ਲੱਗਦੀ ਚਾਹ ਮੰਗਵਾਈ। ਉਸ ਪਾਇਲਟ ਦਾ ਨਾਂ ਫਲਾਈਟ ਸੈਟ ਦੇ ਮੱਥੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਬਰ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਏਅਰਫੋਰਸ ਅਕਾਦਮੀ ਵੱਲ ਸ਼ਵਾਰਡ ਆਫ਼ ਆਨਰ' ਮਤਲਬ ਸਰਬੋਤਮ ਏਅਰ ਸੈਨਿਕ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਿਤਾਬ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ।"

ਭਾਰਤੀ ਚਾਰ ਨੈਟ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਚ ਇੱਕ ਦੇ ਚਾਲਕ ਫਲਾਈਂਗ ਅਫਸਰ ਲਜ਼ਾਰੁਸ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਮਲੇਸ਼ੀਆ 'ਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਜੰਗ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਯਾਦ ਹੈ। ਉਹ ਦੌਰਾਨੇ ਹਨ, "ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਨੁਹਰ ਤੀਜੇ ਸੇਬਰ 'ਤੇ ਪਈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣਾ ਨੈਟ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। 150 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਬਰ 12 ਹੀ ਗੋਲੀਆਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਸੇਬਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ।" "ਮੈਂ ਰੇਡਿਓ 'ਤੇ ਬੋਲਿਆ 'ਆਈ ਗਾਟ ਹਿਮ'। ਮੇਰੀ ਕੈਨਨ 'ਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ।" "ਮੈਂ ਰੇਡਿਓ 'ਤੇ ਬੋਲਿਆ 'ਆਈ ਗਾਟ ਹਿਮ'। ਮੇਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਸੇਬਰ 'ਚ ਧਮਕਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੇਬਰ ਦੇ ਮਲਬੇ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਮੇਰੀ ਕੈਨਨ ਦੀ ਨੁ

MISSION PEAK BROCKERS, INC.

For the best possible price and highest profit, call a Business Professional.

As the **President of Mission Peak Brokers, Inc.** and also a **Commercial Real Estate Broker**, I offer you guidance that is based on extensive experience in Sales. Acquisition and Financing of Commercial Real Estate and the purchase of businesses.

Mission Peak Brokers, Inc. is a leading **Business Brokerage** firm based in the San Francisco Bay Area providing the services required for the sale and acquisition of main street retail business opportunities and commercial real estate as well as an all-inclusive assistance with the business and commercial loan process.

We are here to secure your objectives through a standard of aggressive diligence, measurable integrity and the highest standard of excellence **knowing our client's satisfactions is our ultimate goal.**

CALL A PROFESSIONAL AND GET THE BEST POSSIBLE PRICES AND HIGHEST PROFITS

I am a top rated Business and Commercial Real Estate broker with vast experience in Sales.

**Acquisition and Financing
of Commercial Real Estate.**

**GET TOP
DOLLAR\$**

FOR YOUR COMMERCIAL PROPERTY

**CALL
TODAY
(510) 490-9705**

hsidhu@gmail.com
www.missionpeakbrokers.com

**Harpreet "Harry" Sidhu, CBB
Broker/president**

BRE Lic #1433114
Broker Lic # 01792260

